

Mestna občina Ljubljana

Župan

Mestni trg 1, 1000 Ljubljana

Na podlagi tretjega in četrtega odstavka 16. člena ter tretjega odstavka 21. člena Zakona o določanju območij ter o imenovanju in označevanju naselij, ulic in stavb (Uradni list RS, št. 25/08) in 51. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 66/07 – uradno prečiščeno besedilo in 15/12) Župan Mestne občine Ljubljana objavlja

P O Z I V

k predhodnemu posvetovanju o ustreznosti predlaganih imen in potekov ulic, parka, sprememb potekov ulic, imena kolesarski stezi ter o dopolnitvah seznama mostov in brvi v naselju Ljubljana (v posameznih delih Četrtna skupnost Trnovo, Četrtna skupnost Rožnik, Četrtna skupnost Šiška, Četrtna skupnost Posavje, Četrtna skupnost Center, Četrtna skupnost Moste in Četrtna skupnost Sostro)

Predhodno posvetovanje se začne 23. maja 2014 z objavo predlogov sprememb na spletni strani Mestne občine Ljubljana http://www.ljubljana.si/si/mescani/objave_pozivi/default.html in se zaključí 7. junija 2014.

Predlogi so predstavljeni z elaboratom in bo javno razgrnjen
od 23. maja do 7. junija 2014,

- v času uradnih ur v prostorih:

- Četrtna skupnost Trnovo, Devinska ulica 1b, 1000 Ljubljana,
- Četrtna skupnost Rožnik, Viška cesta 38, 1000 Ljubljana,
- Četrtna skupnost Šiška, Kebetova ulica 1, 1000 Ljubljana,
- Četrtna skupnost Posavje, Bratovševa ploščad 30, 1000 Ljubljana,
- Četrtna skupnost Center, Štefanova 9, 1101 Ljubljana,
- Četrtna skupnost Moste, Ob Ljubljani 36a, 1000 Ljubljana,
- Četrtna skupnost Sostro, Cesta II. grupe odredov 43, 1261 1000 Ljubljana- Dobrunje,

in

- od ponedeljka do sobote od 8.00 do 20.00 ure v osrednjem atriju Mestne hiše, Mestni trg 1, Ljubljana.

Polnoletne osebe, ki imajo na območju, na katerega se spremembe nanašajo, prijavljeno stalno ali začasno bivališče, in pravne osebe zasebnega in javnega prava, ki imajo na tem območju sedež, **so s tem pozivom vabljene k predhodnemu posvetovanju z namenom, da lahko vložijo svoja mnenja, predloge in pripombe o ustreznosti predlaganih imen ulic in potekov ulic, imena parka, sprememb potekov ulic, imena kolesarski stezi ter o dopolnitvah seznama mostov in brvi v naselju Ljubljana. Svoja mnenja, predloge in pripombe k razgrnjenim predlogom lahko vpišejo v knjigo pripomb ali pa jih naslovijo na Komisijo za poimenovanje naselij in ulic pri Mestnem svetu Mestne občine Ljubljana, p.p. št. 25, 1001 Ljubljana, oziroma jih pošljejo po elektronski pošti na e-naslov ms.kpnu@ljubljana.si.**

Ta poziv z elaboratom se objavi na spletni strani Mestne občine Ljubljana http://www.ljubljana.si/si/mescani/objave_pozivi/default.html in na oglasnih deskah četrtnih skupnosti.

Številka: 03216-2014/4
Ljubljana, dne 21. maj 2014

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Janković

Mestna občina
Ljubljana

Mestni svet

**Komisija za poimenovanje
naselij in ulic**

Mestni trg 1
1000 Ljubljana
telefon: 01 306 10 48
faks: 01 306 12 54
ms.kpnu@ljubljana.si
www.ljubljana.si

**PREDLOGI IMEN IN POTEKOV ULIC, PARKA, SPREMEMB
POTEKOV ULIC, IMENA KOLESARSKI STEZI TER O
DOPOLNITVAH SEZNAMA MOSTOV IN BRVI
V NASELJU LJUBLJANA**

**PREDHODNO POSVETOVANJE
JAVNA RAZGRNITEV**

OD 23. MAJA DO 7. JUNIJA 2014

v

Četrtna skupnost Trnovo, Devinska ulica 1b, 1000 Ljubljana,
Četrtna skupnost Rožnik, Viška cesta 38, 1000 Ljubljana,
Četrtna skupnost Šiška, Kebetova ulica 1, 1000 Ljubljana,
Četrtna skupnost Posavje, Bratovševa ploščad 30, 1000 Ljubljana,
Četrtna skupnost Center, Štefanova 9, 1101 Ljubljana,
Četrtna skupnost Moste, Ob Ljubljanici 36a, 1000 Ljubljana,
Četrtna skupnost Sostro, Cesta II. grupe odredov 43, 1261 1000 Ljubljana- Dobrunje,

Objava predlogov je na spletni strani Mestne občine Ljubljana
http://www.ljubljana.si/si/mescani/objave_pozivi/default.html

Mestna občina
Ljubljana

Mestni svet

**Komisija za poimenovanje
naselij in ulic**

Mestni trg 1
1000 Ljubljana
telefon: 01 306 10 48
faks: 01 306 12 54
ms.kpnu@ljubljana.si
www.ljubljana.si

Številka: 03206-3/2014-5

Datum: 20. 5. 2014

E L A B O R A T

**K PREDHODNEMU POSVETOVANJU O USTREZNOSTI PREDLAGANIH IMEN IN
POTEKOV ULIC, PARKA, SPREMEMB POTEKOV ULIC, IMENA KOLESARSKI STEZI
TER O DOPOLNITVAH SEZNAMA MOSTOV IN BRVI V NASELJU LJUBLJANA**

PREDLAGATELJ :

Komisija za poimenovanje naselij in ulic

PRIPRAVIL:

Jan Skoberne
Tajnik

Prof. dr. Milena Mileva Blažić
Predsednica

Mestna občina
Ljubljana

Mestni svet

**Komisija za poimenovanje
naselij in ulic**

Mestni trg 1
1000 Ljubljana
telefon: 01 306 10 48
faks: 01 306 12 54
ms.kpnu@ljubljana.si
www.ljubljana.si

KAZALO:

- 1. Besedilo osnutka odloka z obrazložitvijo**
- 2. Grafični ortofoto prikazi**
 - Curnovska ulica
 - Pot Roberta Blinca
 - Lazarjev park
 - Zaključek poteka Riharjeve ulice
 - Podaljšanje poteka Barjanske ceste
 - Podaljšanje poteka ulice Pot za Brdom
 - Kolesarska pot Pionirske
 - Most harfa
 - Lipičeva brv
- 3. Grafični prikaz predlogov na karti Mestne občine Ljubljane in četrtnih skupnosti**
- 4. Dodatne grafične priloge s prikazom**
- 5. Prispevek o biografiji - dr. Fran Viljem Lipič (objavljeno v glasilu Mestne občine Ljubljana št. 9, september 2002)**

OPOMBA:

-Objava predlogov je na spletni strani Mestne občine Ljubljana
http://www.ljubljana.si/si/mescani/objave_pozivi/default.html

-Splošni vpogled v Ulice v Mestni občini Ljubljana so na spletnem naslovu:
<https://srv3dgis.ljubljana.si/vm-ousrv10/LjubljanskeUlice/UliceObceni.aspx>

Mestna občina
Ljubljana
Mestni svet

**Komisija za poimenovanje
naselij in ulic**

Mestni trg 1
1000 Ljubljana
telefon: 01 306 10 48
faks: 01 306 12 54
ms.kpnu@ljubljana.si
www.ljubljana.si

Številka: 353-230/2014-2
Datum: 13.5. 2014

**Mestna občina Ljubljana
Mestni svet**

ZADEVA: Gradivo za obravnavo na seji Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana

NASLOV: Osnutek Odloka o določitvi imen in potekov ulic, parka, sprememb potekov ulic, imena kolesarski stezi ter o dopolnitvah seznama mostov in brvi v naselju Ljubljana na območju Mestne občine Ljubljana

PREDLAGATELJ : Komisija za poimenovanje naselij in ulic

POROČEVALKA: Prof. dr. Milena Mileva Blažič, predsednica komisije

PREDLOG SKLEPA:

Mestni svet Mestne občine Ljubljana sprejme Osnutek Odloka o določitvi imen in potekov ulic, parka, sprememb potekov ulic, imena kolesarski stezi ter o dopolnitvah seznama mostov in brvi v naselju Ljubljana na območju Mestne občine Ljubljana

Prof. dr. Milena Mileva Blažič
Predsednica

Priloga:
- osnutek odloka z obrazložitvijo

Na podlagi 21. člena Zakona o določanju območij ter o imenovanju in označevanju naselij, ulic in stavb (Uradni list RS, št. 25/2008, v nadaljevanju: ZDOIONUS) in 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 66/07- uradno prečiščeno besedilo in 15/12) je Mestni svet Mestne občine Ljubljana na _____ seji dne _____ sprejel

OSNUTEK ODLOKA
O DOLOČITVI IMEN IN POTEKOV ULIC, PARKA, SPREMEMB POTEKOV ULIC,
IMENA KOLESARSKI STEZI TER O DOPOLNITVAH SEZNAMA MOSTOV IN BRVI
V NASELJU LJUBLJANA NA OBMOČJU MESTNE OBČINE LJUBLJANA

1. člen

Na območju Mestne občine Ljubljana se v naselju Ljubljana:

- na novo imenujejo naslednje ulice in določijo poteki:

- 1. Curnovska ulica:** Ulica se odcepi na koncu Barjanske ceste v križišču v avtocestnem priključku Ljubljana - center (AC obroč), kjer se odcepi pravokotno V (vzhodno) in se zaključi pred križiščem z ulico Pot na Rakovo jelšo.
- 2. Pot Roberta Blinca:** Ulica se odcepi v križišču z ulico Večna pot na cestnem odseku med Živalskim vrtom in Koseško cesto in poteka JZ (jugozahodno) proti Tehnološkemu parku, prečka potok Glinščico in se zaključi v križišču s Potjo za Brdom.

- na novo imenuje park

- 1. Lazarjev park:** Park leži ob reki Savi med poletnim kopališčem Laguna in stavbo na Tesovnikovi ulici 20.

2. člen

Na območju Mestne občine Ljubljana se v naselju Ljubljana:

- določi in spremeni poteke ulic:

- 1. Riharjeva ulica:** spremeni svoj potek na zaključnem delu tako, da poteka pri slepem koncu Devinske ulice JZ (jugozahodno) mimo stavbe Devinska ulica 1a, 1b in 1c, kjer nadaljuje potek in zavije ostro in vzporedno z Barjansko cesto mimo stavb Riharjeve ulice št. 26, 38 in 40, kjer se zaključi slepo.
- 2. Barjanska cesta:** spremeni svoj zaključek tako, da poteka od začetka iz križišča z Aškerčevo cesto, Zoisovo cesto in Slovensko cesto do konca v JZ (jugozahodni) smeri in podaljša svoj zaključek čez AC obroč in se zaključi v križišču s Curnovsko ulico.
- 3. Pot za Brdom:** spremeni svoj zaključek tako, da nadaljuje potek v SZ (severozahodni) smeri in se zaključi čez AC obroč, obrne potek S (severno) in se zaključi Z (zahodno) v križišču s Koreninovo ulico in z ulico Grič.

3. člen

Na območju Mestne občine Ljubljana se v naselju Ljubljana:

- na novo poimenuje naslednjo kolesarsko stezo in določi njen potek:

1. **Kolesarska pot Pionirske železnice** – kolesarska pot se odcepi od ulice Rožna dolina, cesta VI S (severno) proti Živalskemu vrtu in poteka vzporedno z ulico Večna pot in se zaključi v križišču z ulico Koseška cesta.

4. člen

Na območju Mestne občine Ljubljana se v naselju Ljubljana dopolni seznam poimenovanih mostov in brvi:

- na novo se poimenujeta naslednji most in brv:

1. **Most harfa:** Obstoječi most poteka na AC obroču čez reko Ljubljanico na Z (zahodnem) delu AC obroča na avtocestnem odseku Celje, razcep Malence.
2. **Lipičeva brv:** Rekonstruirana brv za peš promet bo potekala čez reko Ljubljanico s Šuštarjevega nabrežja v smeri Novih Poljan-Potočnikove ulice proti križišču z ulico Poljanski nasip.

5. člen

Geodetska uprava Republike Slovenije izvede na podlagi tega odloka in določi ZDOIONUS vse nastale spremembe za ulice, ulične poteke in jih evidentira v registru prostorskih enot. Hišne številke stavb, kjer se izvede preštevilčenje, določa pristojni upravni organ republiške geodetske uprave skladno s predpisom pristojnega ministra v posebnem postopku.

6. člen

Poimenovanja mostov in brvi nimajo značaja ulice, so pomembna oznaka objektov zaradi zgodovinskega pomena, so dopolnilni člen za boljšo orientacijo v prostoru, niso pa predmet evidence v registru prostorskih enot.

7. člen

Mestna občina Ljubljana zagotovi finančna sredstva za izvedbo s tem odlokom določenih sprememb, napisne ulične table, tablice spremenjenih in preštevilčenih hišnih števil obstoječih stavb. Fizične osebe, ki imajo na območju, na katero se spremembe nanašajo, prijavljeno stalno ali začasno bivališče, in pravne osebe zasebnega in javnega prava, ki imajo na tem območju sedež, zagotovijo finančna sredstva za kritje stroškov zamenjave osebnih dokumentov oziroma listin v zvezi s poslovanjem.

8. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka:

Ljubljana, dne

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Janković

Obrazložitev

1. Pravni temelj za sprejem akta

Pravni temelj za sprejem akta je **Zakon o določanju območij ter o imenovanju in označevanju naselij, ulic in stavb** (Uradni list RS, št. 25/2008, v nadaljevanju: ZDOIONUS), kjer se v 21. členu določa postopek vzpostavitve uličnega sistema in imenovanja ulic, ki se zaključi z odlokom občine **ob upoštevanju določb Pravilnika o ureditvi vprašanj pri določanju območij naselij, določanju hišnih števil in poteka ulic ter o označevanju ulic in stavb** (Uradni list RS, št. 76/2008) in **Odloka o določitvi oblike, barve in velikosti napisnih tabel za označevanje ulic in hišnih tablic za označevanje stavb s hišno številko v območju Mestne občine Ljubljana** (Ur. l. RS, št. 81/10).

2. Ocena stanja, razlogi in cilji, zakaj je akt potreben

Komisija za poimenovanje naselij in ulic (v nadaljevanju: Komisija) obravnava oziroma pripravlja predloge za poimenovanja naselij in ulic na območju Mestne občine Ljubljana in v okviru teh nalog stalno spremlja stanje v prostoru ter ugotavlja, kje so potrebna poimenovanja novih ulic (ulic, cest, parkov, trgov ipd), kje so zaradi prostorskih sprememb potrebne spremembe že imenovanih ulic in koliko je potrebnih sprememb potekov ulic zaradi sprememb in novih cestno prometnih ureditev. S tem odlokom se analogno obravnava tudi še dopolnitev seznama že poimenovanih mostov in brvi znotraj ožjega mestnega središča. S tem postopkom se začne tudi priprava poimenovanja v celotnem prostoru Mestne občine Ljubljana.

Za lažje delo in vpogled širše javnosti, je Komisija pripravila vpogled na spletnem naslovu Ulice v Mestni občini Ljubljana <https://srv3dgis.ljubljana.si/vm-ousrv10/LjubljanskeUlice/UliceObcani.aspx>.

Komisija predlaga Mestnemu svetu v obravnavo ponovno rabo imena dr. Frana Viljema Lipiča, pomembne zgodovinske osebnosti, ki naj bi jo vrnil v javno zavest ljubljanskega prostora, sprememb več potekov ulic v naselju Ljubljani, poimenovanja, kot so predstavljena po vrstnem redu v besedilu odloka, novi poimenovanji enega od mostov in brvi kot dopolnitev objavljenega seznama poimenovanih obstoječih mostov in brvi znotraj ožjega mestnega središča.

Tako Komisija Mestnemu svetu predlaga, da na območju Mestne občine Ljubljana v naselju Ljubljana:

- na novo poimenujejo naslednje ulice in določijo njihovi poteki:

1. Curnovska ulica: Ulica se odcepi na koncu Barjanske ceste v križišču v avtocestnem priključku Ljubljana - center (AC obroč), kjer se odcepi pravokotno V (vzhodno) in se zaključi pred križiščem z ulico Pot na Rakovo jelšo. Curnovska ulica se določi zaradi neprekinjenega poteka označenih prometnic v sistemu cest mestne cestne mreže in prometnih povezav, ker se večina uporabnikov cest pripelje na drugi južni del ulice Pot na Rakovo jelšo po tej cesti. Prav tako šolski avtobus odpelje in nazaj pripelje šoloobvezne otroke po isti poti, ker je AC obroč prekinil normalni potek obstoječe ulice, Pot na rakovo jelšo.

2. Pot Roberta Blinca: Ulica se odcepi v križišču z ulico Večna pot na cestnem odseku med Živalskim vrtom in Koseško cesto ter poteka JZ (jugozahodno) proti Tehnološkemu parku, prečka potok Glinščico in se zaključi v križišču s Potjo za Brdom in Brdnikovo ulico. Ulica se poimenuje po pokojnem akademiku profesorju dr. Robertu Blincu, ki je poleg Jožefa Stefana in Antona Peterlina največji slovenski fizik. Rodil se je leta 1933 v Ljubljani in umrl je prav tako v Ljubljani leta 2011.

Z izjemnimi svetovno odmevnimi znanstvenimi dosežki in mednarodno razvejano dejavnostjo je profesor dr. Robert Blinc utemeljil eksperimentalno fiziko kondenzirane snovi in s tem ni le bistveno prispeval k dvigu ugleda Univerze v Ljubljani in Instituta »Jožef Stefan« tem več tudi prepoznavnost Ljubljane kot mednarodnega znanstvenega središča.

Prof. dr. Robert Blinc je objavil več kot 650 člankov v mednarodnih revijah s področja fizike kondenzirane materije in jedrske magnetne resonance, predaval je na Oddelku za fiziko FMF in pred tem skozi vsa leta na FNT Univerze v Ljubljani na dodiplomskem in podiplomskem študiju, bil je med pobudniki vzpostavitve sistema Mladih raziskovalcev, zato mu gre tudi velika zasluga za ohranitev slovenske znanosti v časih težavnega prehoda v demokracijo. Bil je tudi med pobudniki in ustanovitelji Mednarodne podiplomske šole Jožefa Stefana, kjer je bil dekan od leta 2004 do svoje smrti leta 2011. Njegovo delo je pomembno tudi zaradi pionirskega dela na področju temeljne znanosti v sodelovanju z industrijo, nastale so vrste novih spektroskopskih NMR metod, kar je manj znano ožji in širši javnosti, v njegovem času so nastali mnogi pionirski izumi in naprave, ki so bili daleč pred svojim časom. Med drugim je bila razvita tehnologija tekočerkristalnih prikazovalnikov in termometrov, razviti so bili samodejni zaščitni optični filtri na osnovi tekočih kristalov, izdelan je bil prvi digitalni osciloskop na svetu, ultrazvočni defektoskop, prvi digitalni merilnik napak v optičnih vlaknih, tehnologija piroelektričnih detektorjev in feroelektrični tiskalniki. Pobuda za poimenovanje po zaslužni osebnosti mesta Ljubljane in Republike Slovenije je povsem uresničljiva na predlagani lokaciji. Pobudo so vložili v skladu z navodili komisije, Mednarodna diplomatska šola Jožefa Stefana, Institut »Jožef Stefan« in Tehnološki park Ljubljana.

Rodil se je 31. 10. 1933 v Ljubljani in umrl prav tako v Ljubljani 26. 9. 2011.

Obiskoval je Klasično gimnazijo v Ljubljani. Diplomiral je leta 1958 in doktoriral leta 1959 na Oddelku za fiziko Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani. Od 1958 je postal tudi sodelavec Instituta Jožef Stefan. V letih 1960–1961 se je podoktorsko izobraževal na MIT, Cambridge, Mass., ZDA. 1961 leta je bil izvoljen za docenta, 1965 za izrednega profesorja in 1970 za rednega profesorja fizike na Univerzi v Ljubljani. Leta 1974 je bil izvoljen za prodekana, 1976 pa za dekana Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani. Na Institutu Jožef Stefan je bil znanstveni svetnik, od leta 1992 do 2006 je bil predsednik Znanstvenega sveta Instituta Jožefa Stefana, od 2007 naprej pa tudi častni član. Od leta 2004 je bil dekan Mednarodne podiplomske šole Jožefa Stefana. V akademskih letih 1965–66, 1968–69 je bil gostujoči redni profesor na University of Washington, Seattle, ZDA; v letih 1977–79 pa gostujoči profesor na Universidade Federal de Minas Gerais, Belo Horizonte, Brazilija; v letih 1975, 1982, 1986, 1989, 1990 je postal vsakič za pol leta gostujoči profesor na ETH Zürich, Oddelek za fiziko, Švica; v letih 1984 in 1990 je bil gostujoči profesor na Oddelku za fiziko Univerze na Dunaju, Avstrija. Pol leta je bil tudi gostujoči profesor na Oddelku za fiziko Katoliške univerze v Nijmegnu, Nizozemska. Od leta 1987 dalje pa vse do danes je dosegel naslov nazivni profesor na University of Utah, Salt Lake City, ZDA, kjer je večkrat gostoval po pol leta. Leta 1999 je postal "doctor honoris causa" Univerze v Bukarešti, leta 2003 pa "doctor honoris causa" Univerze v Ljubljani. V letih 1984–1994 je bil dva mandata predsednik mednarodnega združenja za magnetne resonance AMPERE, v letih 1986–1999 pa predsednik evropskega komiteja za feroelektrike. Bil je član komisije za fiziko trdne snovi International Union of Pure and Applied Physics (IUPAP) v obdobju 1988–92. Je bil član Club of Rome in predsednik Slovenske asociacije Rimskega kluba od leta 2002 naprej. 2006 je bil predsednik komisije za evalvacijo projektov s področja fizike in kemije trdne snovi v okviru European Research Council. Prejel je Kidričevo nagrado za fiziko 1965 in 1971 leta, AVNOJ-sko nagrado 1978, nagrado ambasador znanosti 1991, Zoisovo nagrado za življenjsko delo 2008, nagrado mednarodnega združenja magnetne resonance – ISMAR prize – 1977 in nagrado International Society of Nuclear Quadrupole Resonance – Nuclear Hyperfine Interaction Award – leta 2004. Je član Institute of Physics in "ISMAR Fellow". Za izrednega člana SAZU je bil izbran leta 1969, za rednega člana pa 1976.

Od oktobra 1980 do 6. 5. 1999 je bil podpredsednik SAZU. Je bil zunanji dopisni član Saške akademije znanosti v Leipzigu, Atenske akademije znanosti v Atenah, član Evropske akademije znanosti in umetnosti (Salzburg), član Evropske akademije (London), član Hrvaške akademije znanosti, član Makedonske akademije znanosti, Poljske akademije znanosti in Mednarodne inženirske akademije s sedežem v Moskvi (od 1996 naprej). Je bil član širših uredniških odborov mednarodnih strokovnih revij Ferroelectrics, Ferroelectrics Letters, Chemical Physics, Physica (Section B), Phase Transitions, Solid State Nuclear Magnetic Resonance, Molecular Physics Reports,

Molecular Crystals and Liquid Crystals, Bulletin of Magnetic Resonance. Skupaj z Borisom Žekšem je napisal knjigo Soft Modes in Ferroelectrics and Antiferroelectrics, North-Holland, Amsterdam (1974), ki je bila prevedena v ruščino in kitajščino. Prav tako je soavtor knjige The physics of ferroelectric and antiferroelectric liquid crystals, World Scientific, Singapur (2000) in knjige Incommensurate Phases in Dielectrics, World Scientific, Singapur (1986).

- na novo imenuje park

Lazarjev park: Park leži ob reki Savi med poletnim kopališčem Laguna in stavbo na Tesovnikovi ulici 20.

Svet ČS Posavje Mestne občine Ljubljana je na svoji 31. redni seji dne 12.2.2014 sprejel odločitev, da poda pobudo za poimenovanje parka v Ljubljani. Mestna občina Ljubljana na istem območju načrtuje izvedbo projekta Oživitev bregov Save z rekreativnimi površinami, zato je legitimna pobuda sveta ČS Posavje, da se park poimenuje po zaslužni osebnosti iz četrte skupnosti, v kateri je pokojni sodeloval in imel izjemne zasluge za razvoj kraja. V elaboratu za predhodno javno razgrnitev bo posebej prikazan izsek iz Lazarjevega obdobja in družbeni prispevek za Četrtno skupnost Posavje Mestne občine Ljubljana.

- določi in spremeni poteke ulic

Riharjeva ulica: spremeni svoj potek na zaključnem delu tako, da poteka pri slepem koncu Devinske ulice JZ (jugozahodno) mimo stavbe Devinska ulica 1a, 1b in 1c, kjer nadaljuje potek in zavije ostro in vzporedno z Barjansko cesto mimo stavb Riharjeve ulice št. 26, 38 in 40, kjer se zaključi slepo. Sprememba poteka ulice je potrebna zaradi nedoločnosti novega poteka, ki je nastalo po uveljavitvi Barjanske ceste, zato ni prave prostorske orientacije v evidenci prostorskih enot, ki jo vodi pristojna Geodetska uprava RS.

Barjanska cesta: spremeni svoj zaključek tako, da poteka od začetka iz križišča z Aškerčevo cesto, Zoisovo cesto in Slovensko cesto do konca v JZ (jugozahodni) smeri in podaljša svoj zaključek čez AC obroč in se zaključi v križišču s Curnovsko ulico. Sprememba poteka je potrebna zaradi prostorske orientacije in položaja cest v sistemu mestnih povezovalnih cest.

Pot za Brdom: spremeni svoj zaključek tako, da poteka od začetka do konca v Z (zahodni) smeri in podaljša svoj zaključek čez AC obroč, nato obrne potek S (severno) in se zaključi Z (zahodno) v križišču s Koreninovo ulico in z ulico Grič. Sprememba poteka je potrebna zaradi uskladitve z obstoječim dejanskim stanjem in boljšo prostorsko orientacijo udeležencev v prostoru.

- na novo poimenuje naslednjo kolesarsko stezo in določi njen potek

Kolesarska pot Pionirske železnice: Kolesarska pot se odcepi od ulice Rožna dolina, cesta VI S (severno) proti Živalskemu vrtu in poteka vzporedno z ulico Večna pot in se zaključi v križišču z ulico Koseška cesta. Kolesarska pot Pionirske železnice poteka od Rožne doline na začetni nekdanji postaji pri Rožni dolini, cesta VI do križišča z ulico Koseška cesta, kjer je stalo nekdanje postajališče v bližini zdajšnjega Koseškega bajerja, in se poimenuje po zgodovinski nekdanji poti Pionirske železnice, ki je obratovala v letih po vojni od 13. junija 1948 do leta 1954. Vlakovna kompozicija je poleg parne lokomotive štela še pet štiriosnih vagonov z 232 sedeži III. razreda in enim poštnim vagonom. Železničarsko osebje so bili izšolani pionirji do 15. leta starosti, železnica pa je prepeljala okrog 150.000 potnikov. Bila je

oskotirna, široka 0.75m v skupni dolžini 3.819m. TD Koseze je pobudo glede obeležitve nekdanje pionirske železnice posredovalo na Mestno občino Ljubljana že večkrat neposredno na komisijo in na župana g. Zorana Jankovića. Železnica je potekala od Rožne doline do Kosez po trasi sedanje kolesarske steze. TD Koseze si prizadeva, da se sedanja obstoječa kolesarska steza poimenuje tudi po pionirski progi. Veseli so, da so ob nekdanji železnici na nekaterih mestih nameščene že spominske table tako, kot so to predlagali, ena pri nekdanji pionirski železniški postaji TV-15 v Rožni dolini, druga na parkirnem mestu levo od Živalskega vrta in tretja v bližini Koseškega bajerja.

- upošteva izhodišča za dopolnitev seznama s poimenovanjem mostu in brvi

Komisija meni, da je poimenovanje mostov in brvi v Ljubljani prav tako pomembno dejanje, kot je to pomembno poimenovanje ulic po Zakonu o določanju območij ter o imenovanju in označevanju naselij, ulic in stavb (Uradni list RS, št. 25/2008, v nadaljevanju: ZDOIONUS) s tem, da za razliko od ulic imena mostov in brvi določajo le pravilno označbo premostitvenega objekta v prostoru po topografskih merilih;

Tudi mostovi in brvi s svojim imenom vplivajo na dobro orientacijo v prostoru, tako domačih kot poslovnih partnerjev in obiskovalcev mesta in turistov. Komisija zato predlaga, da z istim aktom MOL poimenuje tudi še ne izgrajeno brv objekta za premostitev rečnih bregov Ljubljane, ki so načrtovani, dela pa v izvajanju.

- Predloga za poimenovanje mostu in brvi upoštevatava zgodovinsko vlogo in krajevno značilnost, imeni pa bosta po uveljavitvi pravočasno predana v javno rabo

- **Most harfa:** Obstoječi most poteka čez reko Ljubljanico na Z (zahodnem) delu AC obroča na avtocestnem odseku Celje razcep Malence. Zgrajen je bil in dan v javno rabo decembra leta 1999. Za most je vzeto ime po predlogu za poimenovanje mostu kot krajevna značilnost, ki jo že uporabljajo krajanje širšega območja. Avtor mostu je priznani arhitekt Peter Gabrijelčič v sodelovanju s statikom Vukašinom Ačanskim, izdelalo pa ga je gradbeno podjetje Gradis. Most je odraz modernega oblikovanja prometnega premostitvenega objekta, ki je zgrajen v koraku s svetovnim razvojem.
- **Lipičeva brv:** Brv v izgradnji v letu 2014 bo potekala iz smeri Koblarjeve ulice in ulice Ob Ljubljanici čez Ljubljanico z izhodom na Zaloško cesto. S prejšnjim odlokom o poteku Roške ceste do križišča z Zaloško cesto je Mestni svet na svoji 22. seji 14.1.2013 ukinil tedanjo Lipičevo ulico (Ur. l. RS, št. 10/13) in komisija je sklenila uporabo imena priznanega zdravnika uporabiti kasneje v bližini Kliničnega centra.

Zato je rekonstruirana brv poimenovana po osebnosti Ivanu Lipić, Fran Viljem (1799–1845). Lipić (Lippich) Fran Viljem, dr. med., rojenega 13. jun. 1799 v Iglavi na Slovaškem, umrlega 12. dec. 1845 na Dunaju. Njegov oče Jožef je bil doma iz Boke Kotorske. Medicino je 18 let star začel študirati v Budimpešti, nadaljeval in zaključil jo je na Dunaju 26. maja 1823 z disertacijo *Observata de metritide septica in puerperas grassante*. Še isto leto je postal 2. mestni zdravnik v mestu Ljubljani, leta 1832 je postal okrajni zdravnik in 1833 pomočnik bolnišničnega ravnatelja. Ker je imel tri službe, mu je zaradi gonje homeopatov postalo bivanje v Ljubljani nemogoče. V boju za homeopatijo in proti njej je bil med zdravniki najbolj izpostavljen in zato od homeopatov najbolj preganjan. Klic na univerzo v Padovi ga je rešil iz nevzdržnega položaja. Leta 1834 je nastopil profesuro interne medicine v Padovi kot naslednik prof. M. Steera. Leta 1841 je bil povabljen na dunajsko univerzo za

Hildebrandovega naslednika. Na Dunaju je kot klinični učitelj vsekakor presegal povprečje. Bil je prvi znanstveni bojevnik proti alkoholu. V zadnjih letih se je ukvarjal s skrivnostmi hipnotizma in telepatije, a brez večjega uspeha.

Zgodovinski podatki so vzeti iz arhiva *Slovenska biografija*. Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, 2013.

<http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi331908/#slovenski-biografski-leksikon> (13. maj 2014). Izvirna objava v: *Slovenski biografski leksikon*:4. zv. Kocen – Lužar. Franc Ksaver Lukman Ljubljana, Zadrúžna gospodarska banka, 1932.

- Predloga za poimenovanje novega mostu in brvi v Ljubljani sta pripravljena skupaj s seznamom mostov in brvi, ki že imajo svoje ime in so objavljeni v Uradnem listu številka 10 dne 1. februarjem leta 2013 pod naslovom: »Odlok o določitvi imen ulic, mostov, brvi in sprememb potekov ulic na območju Mestne občine Ljubljana (Ur. l. RS, št. 10/13)«.

SEZNAM MOSTOV IN BRVI - z oznako staro ime, **ново ime**

Gruberjeva brv	Karloški most (stari, novi)
Hladnikova brv na Špici	Prulski most
Hradeckega most	Šentjakovski most
Čevljarški most	Ribja brv
Tromostovje	Mesarski most
Zmajski most	Žitni most
Šentpetrski most	Fabianijev most
Materinski most	Poljanska brv
Moščanski most	Štepanjski most
Codellijev most stari	Fužinski most
Codellijev most novi	Moščanska brv
Barjanski most	Mekinčeva brv
Brv ob sotočju	Lipičeva brv
Kajuhov most	Most harfa

Most se funkcionalno razlikuje od brvi. Most je namenjen predvsem prevozu z vozili na motorni pogon in drugimi prometnimi sredstvi, brvi so prvenstveno namenjene peš prometu in kolesarjem ne glede na izvedbo ali izbiro materialov za nosilno konstrukcijo.

Dodana k seznamu sta poimenovana Lipičeva brv, ki je bila načrtovana in bo kmalu dana v obratovanje, in Most harfa, ki je že v obratovanju. Most harfa je ime, ki je že v rabi uporabnikov prostora. Komisija daje v prihodnje za poimenovanja mostov in brvi v mestu Ljubljani tudi možnosti še na drugih delih Mestne občine Ljubljana in je pripravljena prevzeti smiselne predloge in pobude na svojem naslovu.

- se seznanja s postopkom obravnave akta do sprejema predloga akta na Mestnem svetu

Komisija za poimenovanje naselij in ulic kot predlagateljica poimenovanj v nadaljevanju osnutek odloka pripravila v okviru elaborata za javno predstavitev v predhodnem posvetovanju o ustreznosti predlaganih imen in sprememb potekov ulic v naselju Ljubljana in pridobila stališča in pripombe prizadetih subjektov in širše javnosti.

Po postopku ZDOIONUS so prizadeti subjekti polnoletne osebe, ki imajo na območju, na katerega se spremembe nanašajo, prijavljeno stalno ali začasno bivališče, in pravne osebe zasebnega in javnega prava, ki imajo na tem območju sedež, bodo s pozivom, ki ga bo objavil župan Mestne občine

Ljubljana na krajevno običajen način in na spletnem portalu www.ljubljana.si vabljeni k predhodnemu posvetovanju z namenom, da bodo lahko vložili svoja mnenja, predloge in pripombe o ustreznosti predlaganih imen ulic in o spremembah potekov ulic v naselju Ljubljana.

Mnenja, predloge in pripombe k razgrnjenim predlogom bodo lahko vpisali v knjigo pripomb ali pa jih bodo poslali na naslov Komisije za poimenovanje naselij in ulic pri Mestnem svetu Mestne občine Ljubljana, p.p. št. 25, 1001 Ljubljana ali pa po elektronski pošti na e-naslov komisije - E: ms.kpnu@ljubljana.si.

3. Finančne obveznosti Mestne občine Ljubljana in drugih udeležencev

V skladu z določili Pravilnika bo moral lastnik stavbe novo tablico s hišno številko pritrditi na stavbo v osmih dneh po prejemu tablice in sporočila o spremembi imena ulice in hišne številke, ki mu ga bo na podlagi tega odloka posredovala Geodetska uprava RS, Območna geodetska uprava Ljubljana, staro tablico na stavbi pa bo moral označiti na tak način, da bo iz označitve razvidno, da je neveljavna in jo odstraniti najpozneje v roku enega leta!

Mestna občina Ljubljana zagotovi finančna sredstva za izvedbo s tem odlokom določenih sprememb, napisne ulične table, polnoletne osebe, ki imajo na območju, na katerega se spremembe nanašajo, prijavljeno stalno ali začasno bivališče, in pravne osebe zasebnega in javnega prava, ki imajo na tem območju sedež, zagotovijo finančna sredstva za kritje stroškov zamenjave osebnih dokumentov oziroma listin v zvezi s poslovanjem.

Na podlagi 22. in 38. člena Pravilnika o določanju imen naselij in ulic ter o označevanju naselij, ulic in stavb (Uradni list SRS, št. 11/80) Mestna občina Ljubljana zagotovi izvedbo s tem odlokom predlaganih poimenovanj in sprememb po izračunu stroškov.

- Izračun stroškov

Mestna občina Ljubljana zagotovi finančna sredstva za postavitev skupno 15 tabel za označitev ulic in ker ni obstoječih stavb nobene hišne tablice.

Tablice	enota	Št. hišnih tablic	Št. uličnih tabel
- Hišne tablice		0	
- Ulične table			15
Skupno	kosov	0	15
Cena/kos	EUR	/	160
Skupno stroški	EUR	0	2400

4. Zaključno stališče predlagatelja

Komisija za poimenovanje naselij in ulic pri Mestnem svetu je na svoji 13. seji dne 13. maja 2014 obravnavala osnutek akta, ga oblikovala v razpravi in ga predlaga Mestnemu svetu v sprejem. Komisija je na začetku 2014 leta sprejela sklep o svojem delovanju komisije za leto 2014, s katerim pripravi še en odlok Mestnega sveta do konca svojega mandata. S predloženim odlokom tako, da ga sprejme mestni svet kot predlog in se ga objavi ter uveljavi. S predloženim odlokom se ne spreminjajo naslovi fizičnih in vseh drugih subjektov poslovanja v prostoru Mestne občine Ljubljana.

Na podlagi 16. ter tretjega odstavka 21. člena Zakona o določanju območij ter o imenovanju in označevanju naselij, ulic in stavb (Uradni list RS, št. 25/2008, v nadaljevanju: ZDOIONUS) bo izvedeno predhodno posvetovanje - javna razgrnitev elaborata za predpisani čas 15 dni, ki bo objavljen na spletnem naslovu MOL, z objavo županovega poziva in javno razgrnitvijo na krajevno običajen način. Na podlagi vloženih pripomb in pobud prejetih po navadni in e-pošti na naslov MOL

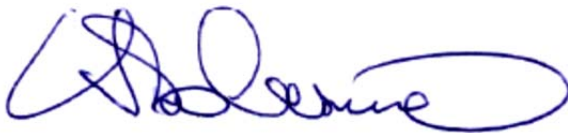
oziroma Komisije ter vpisov v knjigah pripomb bo Komisija na svoji seji junija 2014 sprejela stališča, ki jih bo predlagala Mestnemu svetu v obravnavo skupaj s predlogom akta, v katerem bodo upoštevane pripombe in seveda obrazložene v stališčih komisije. Komisija bo pridobila soglasje in stališče Geodetske uprave Republike Slovenije in mnenje pristojnega delovnega telesa vlade RS, Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen k predlogi novih imen ulic v naselju Ljubljane.

S tem gradivom Komisija predlaga Mestnemu svetu, da upošteva predlagana poimenovanja ulic, o poimenovanjih in potekih ulic ter poimenovanju parka, o določitvi sprememb potekov ulic, o poimenovanju kolesarske steze ter o dopolnitvah seznama mostov in brvi v naselju Ljubljana na območju Mestne občine Ljubljana in sprejme osnutek akta.

PRIPRAVIL:

Jan Skoberne
Tajnik

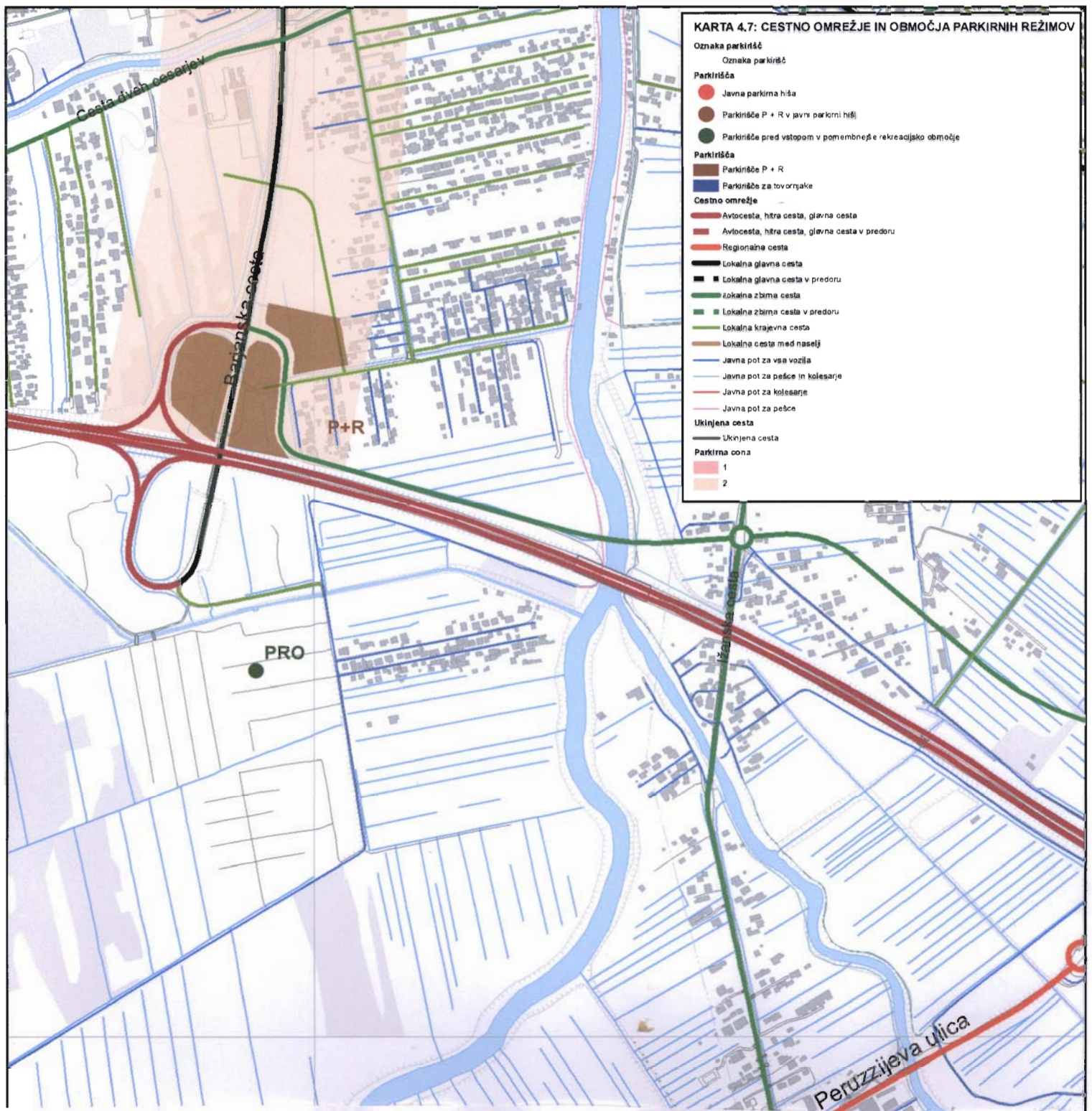
Prof. dr. Milena Mileva Blažić
Predsednica

SEZNAM

- 1. ULICA - Curnovska ulica in zaključek poteka Barjanske ceste**
- 2. ULICA - Pot Roberta Blinca**
- 3. ULICA - Pot Roberta Blinca na prometni karti OPN**
- 4. PARK - Lazarjev park**
- 5. POTEK - Riharjeva ulica – zaključek poteka ulice**
- 6. POTEK - Pot za Brdom - zaključek poteka ulice**
- 7. Kolesarska pot Pionirske železnice**
- 8. Most harfa**
- 9. Lipíćeva brv**

Grafične priloge so na osnovi vzetih podatkov iz digitalne ortofoto baze OPN MOL – ID leto 2010

Barjanska cesta

Spremeni svoj zaključek tako, da poteka od začetka iz križišča z Aškerčevo cesto, Zoisovo cesto in Slovensko cesto do konca v JZ (jugozahodni) smeri in podaljša svoj zaključek čez AC obroč in se zaključi v križišču s Curnovsko ulico.

ULICA Curnovska ulica

Ulica se odcepi na koncu Barjanske ceste v križišču v avtocestnem priključku Ljubljana - center (AC obroč), kjer se odcepi pravokotno V (vzhodno) in se zaključi pred križiščem z ulico Pot na Rakovo jelšo.

ULICA Pot Roberta Blinca

Ulica se odcepi v križišču z ulico Večna pot na cestnem odseku med Živalskim vrtom in Koseško cesto in poteka JZ (jugozahodno) proti Tehnološkemu parku, prečka potok Glinščico in se zaključi v križišču s Potjo za Brdom.

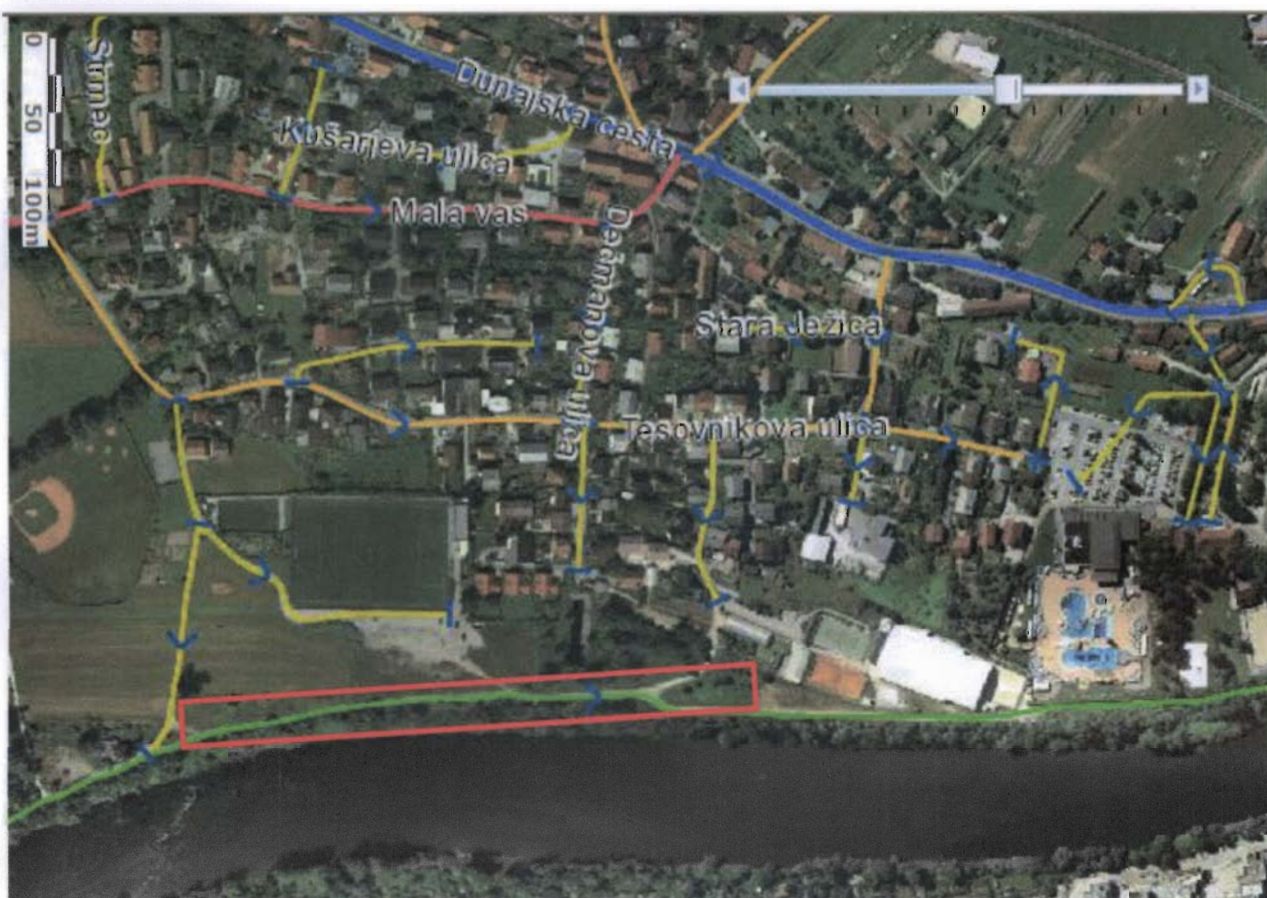

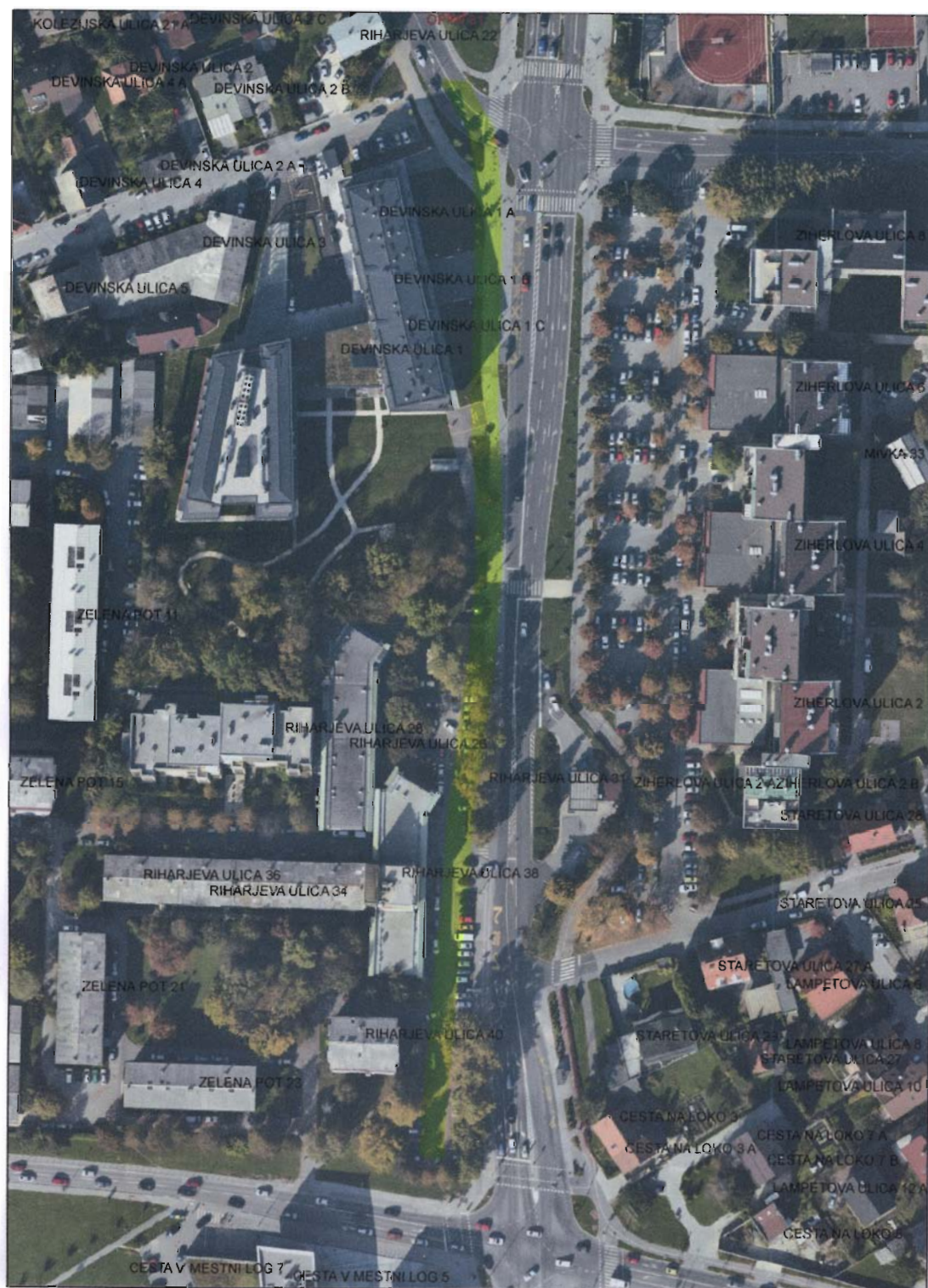
ULICA Pot Roberta Blinca

Ulica se odcepi v križišču z ulico Večna pot na cestnem odseku med Živalskim vrtom in Koseško cesto in poteka JZ (jugozahodno) proti Tehnološkemu parku, prečka potok Glinščico in se zaključi v križišču s Potjo za Brdom.

PARK Lazarjev park

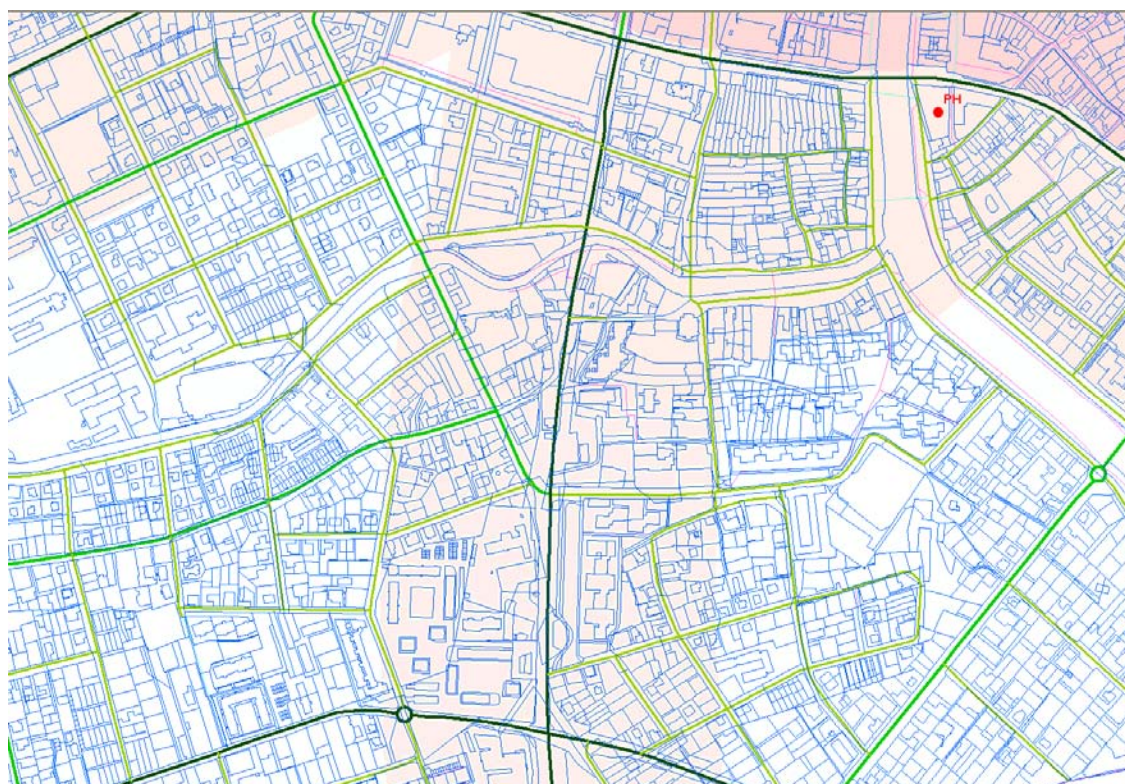
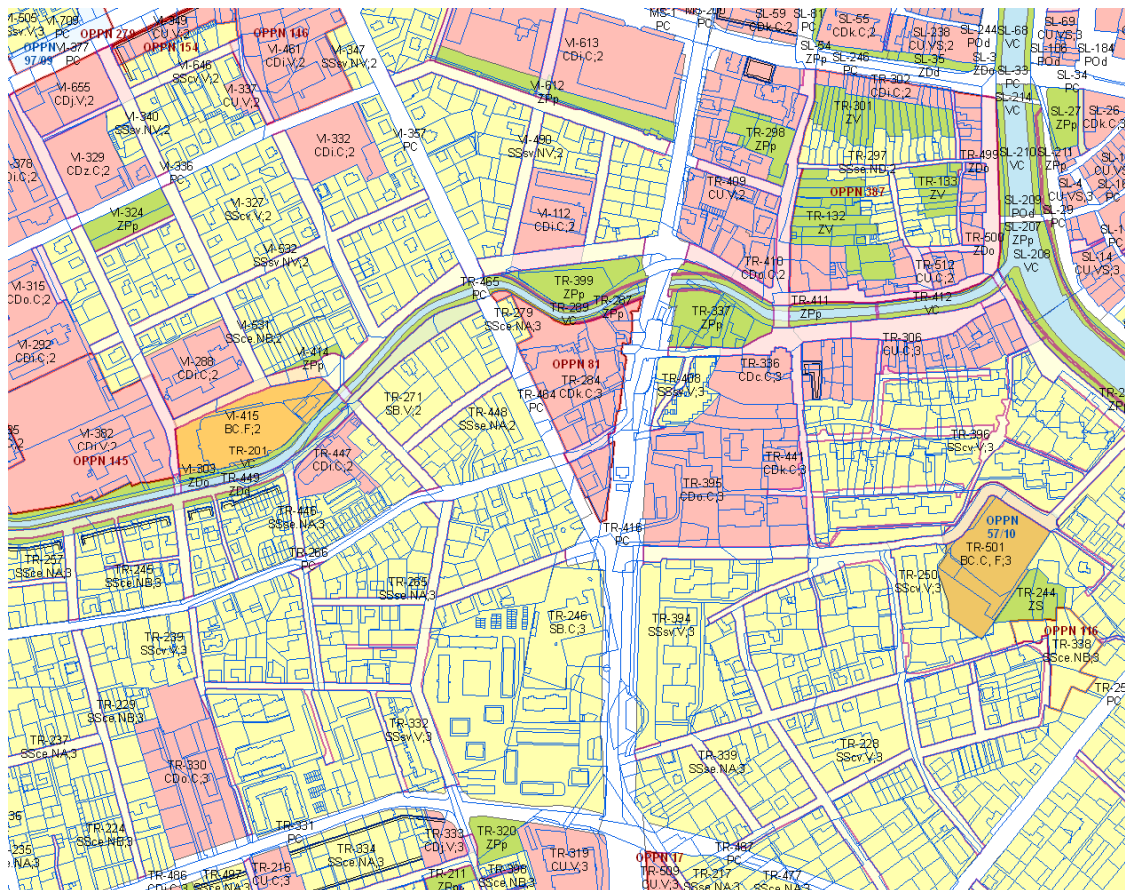
Park leži ob reki Savi med poletnim kopališčem Laguna in stavbo na Tesovnikovi ulici 20.

Riharjeva ulica

Spremeni svoj potek na zaključnem delu tako, da poteka pri slepem koncu Devinske ulice JZ (jugozahodno) mimo stavbe Devinska ulica 1a, 1b in 1c, kjer nadaljuje potek in zavije ostro in vzporedno z Barjansko cesto mimo stavb Riharjeve ulice št. 26, 38 in 40, kjer se zaključi slepo.

Potek in zaključek **Riharjeve ulice**: spremeni svoj potek na zaključnem delu tako, da poteka pri slepem koncu Devinske ulice JZ (jugozahodno) mimo stavbe Devinska ulica 1a, 1b in 1c, kjer nadaljuje potek in zavije ostro in vzporedno z Barjansko cesto mimo stavb Riharjeve ulice št. 26, 38 in 40, kjer se zaključi slepo.

Pot za Brdom

Spremeni svoj zaključek tako, da nadaljuje potek v SZ (severozahodni) smeri in se zaključi čez AC obroč, obrne potek S (severno) in se zaključi Z (zahodno) v križišču s Koreninovo ulico in z ulico Grič.

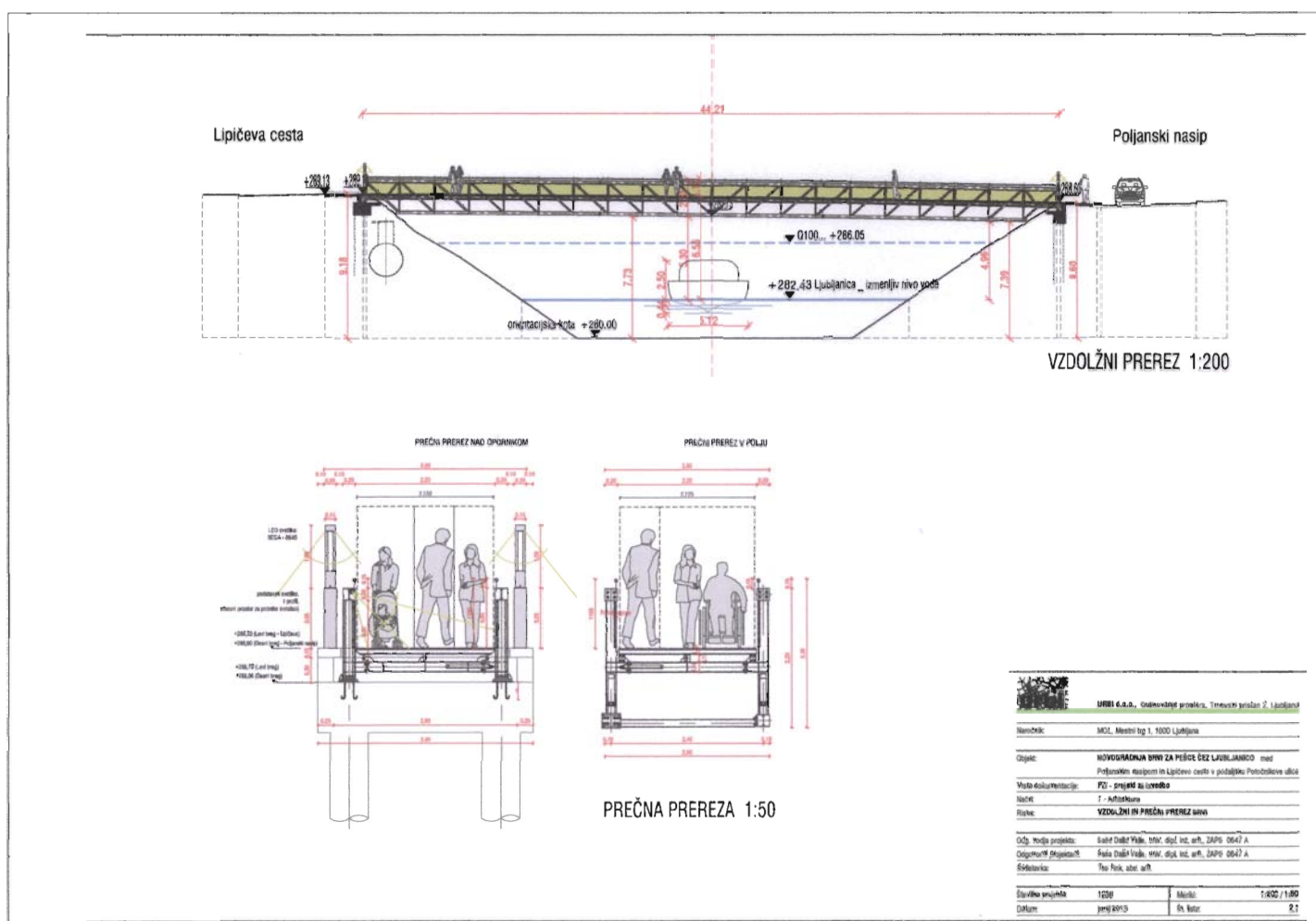
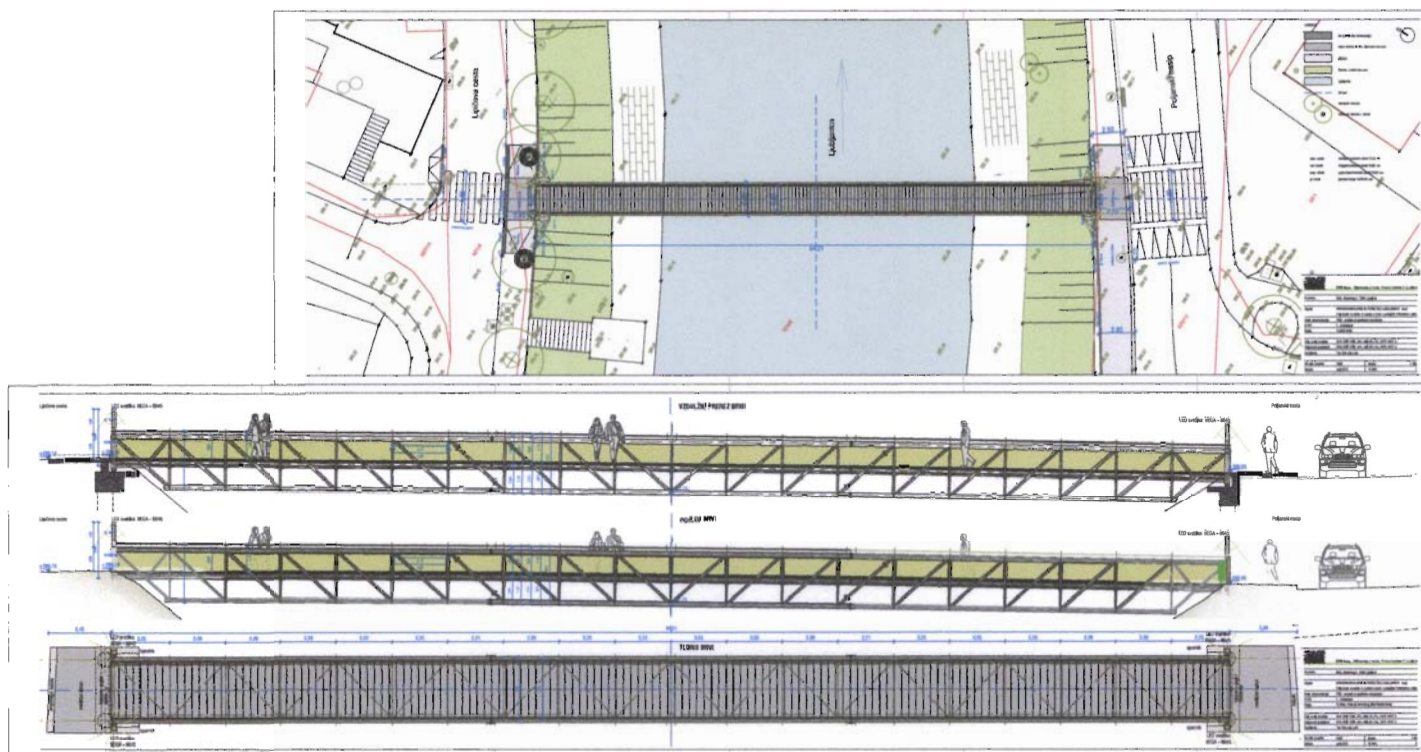
Kolesarska pot Pionirske železnice

Kolesarska pot se odcepi od ulice Rožna dolina, cesta VI S (severno) proti Živalskemu vrtu in poteka vzporedno z ulico Večna pot in se zaključi v križišču z ulico Koseška cesta.

Most harfa

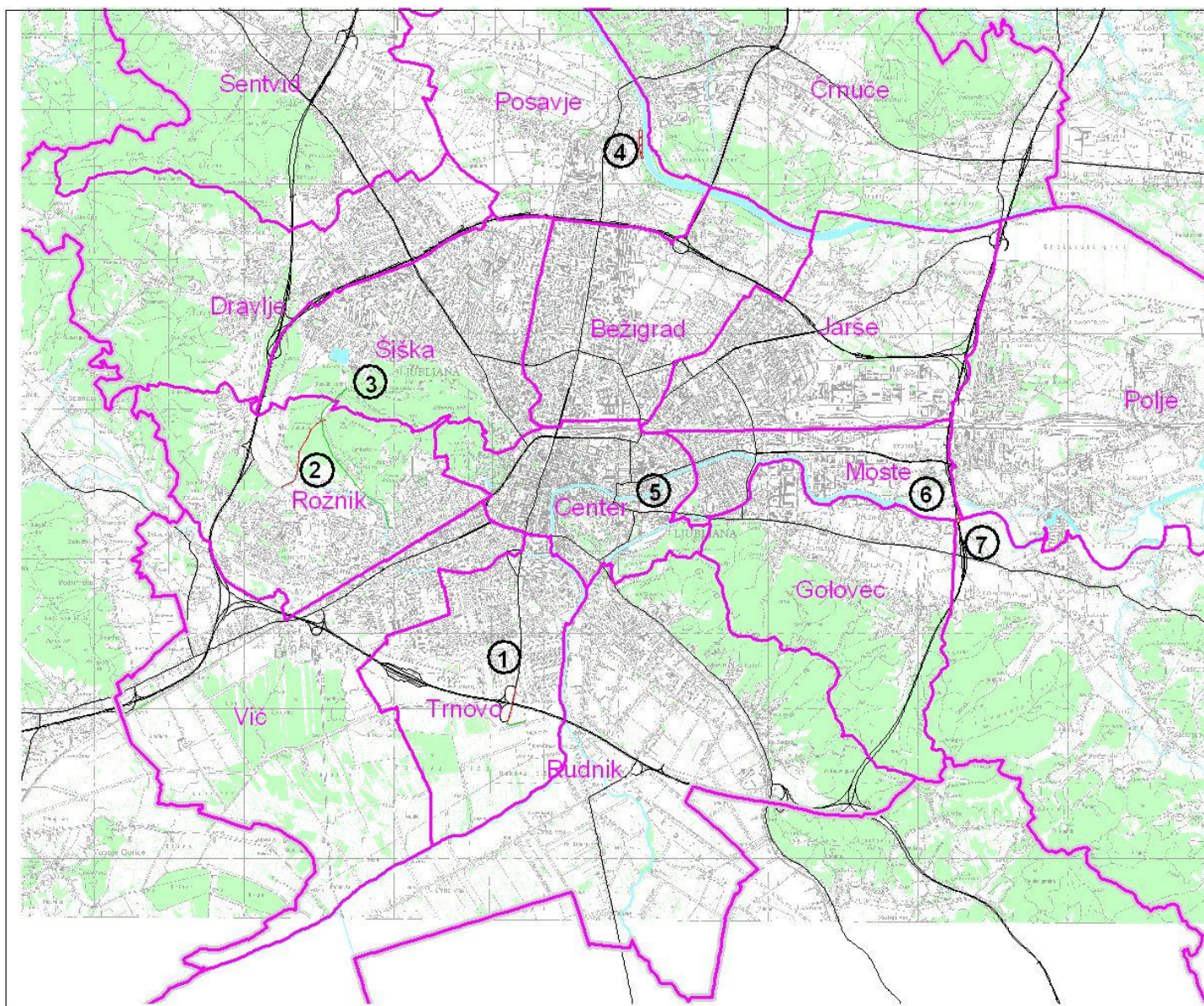
Obstoječi most poteka na AC obroču čez reko Ljubljanico na V (vzhodnem) delu AC obroča na avtocestnem odseku Celje, razcep Malence.

Lipičeva brv

Rekonstruirana brv za peš promet bo potekala čez reko Ljubljanico s Šuštarjevega nabrežja v smeri Novih Poljan-Potočnikove ulice proti križišču z ulico Poljanski nasip.

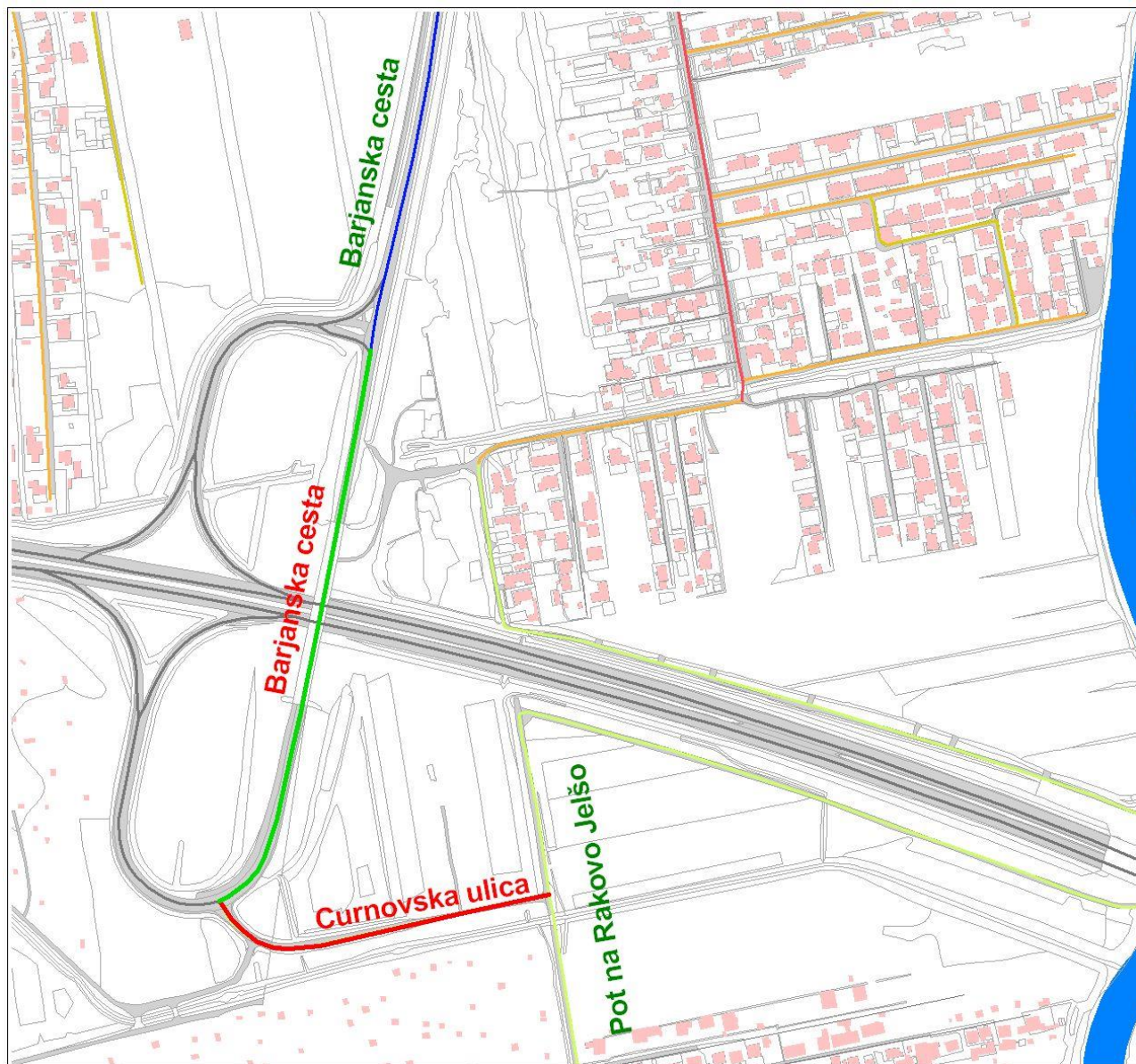

- ① **ČS Trnovo**
Barjanska cesta
Curnovska ulica
Riharjeva ulica
- ② **ČS Rožnik**
Barjanska cesta
Pot Roberta Blinca
Kolesarska pot
Pionirske železnice
- ③ **ČS Šiška**
Kolesarska pot
Pionirske železnice
- ④ **ČS Posavje**
Lazarjev park
- ⑤ **ČS Center**
Lipičeva brv
- ⑥ **ČS Moste**
Most harfa
- ⑦ **ČS Sostro**
Most harfa

**PREDLOG IMEN IN
POTEKOV ULIC
ter seznam mostov**

Komisija za poimenovanje
naselij in ulic, maj 2014

Vir:
- GURS, DTK25, RPE
- MOL OGD

LEGENDA:

Ime ulice

NOVO IME ULICE

- Barjanska cesta
- Curnovska ulica

Zamenjava hišnih tablic:

Barjanska cesta Curnovska ulica

KOMISIJA ZA POIMENOVANJE
NASELIJ IN ULIC

maj 2014

mb

Vir: RPE, HŠ, GURS, april 2011
DOF, DTN, MOL, januar 2006, 2009

LEGENDA:

Ime ulice

NOVO IME ULICE

- Barjanska cesta
- Curnovska ulica

Zamenjava hišnih tablic:

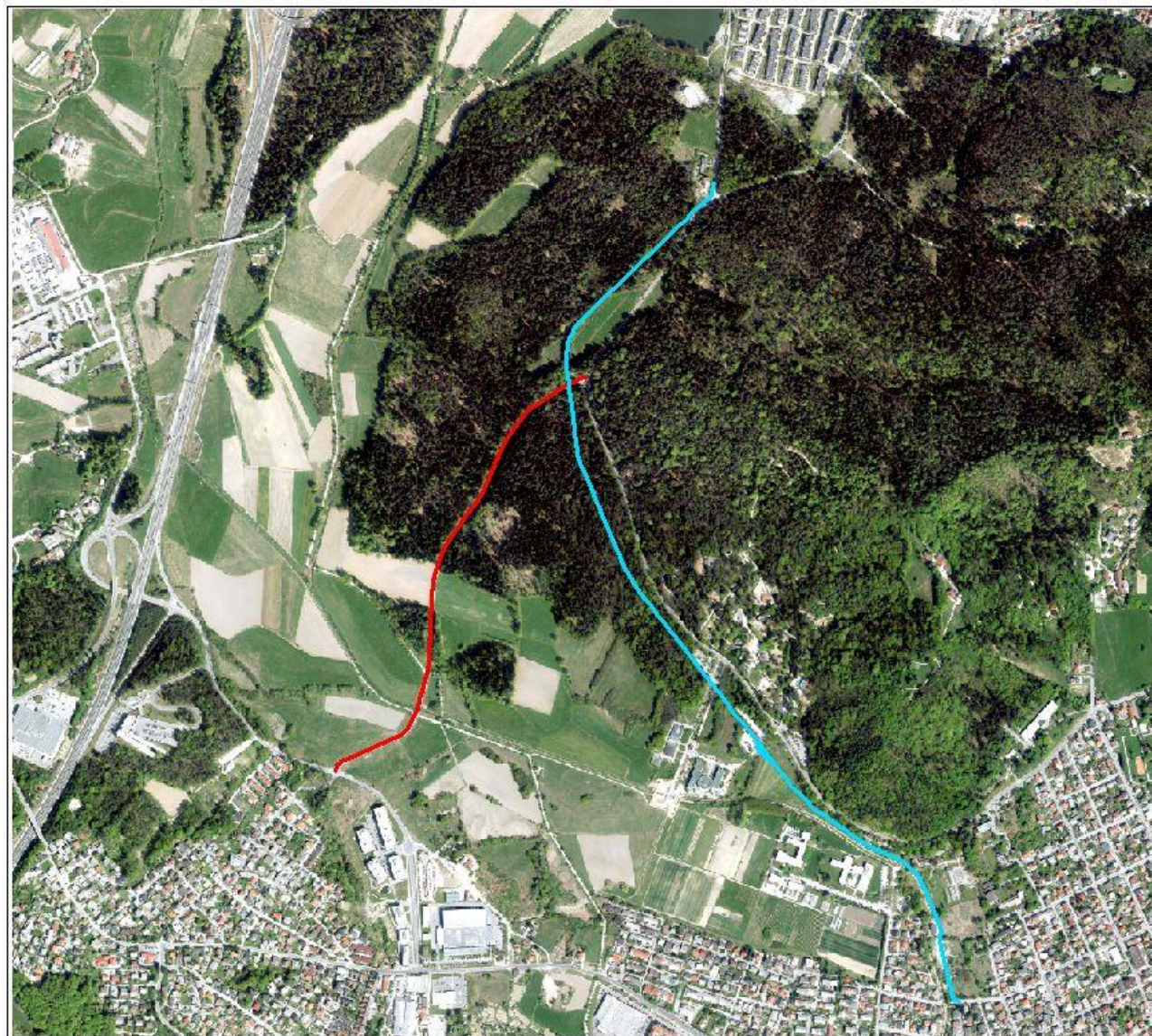
Barjanska cesta
Curnovska ulica

KOMISIJA ZA POIMENOVANJE
NASELIJ IN ULIC

maj 2014

mb

Vir: RPE, HŠ, GURS, april 2011
DOF, DTN, MOL, januar 2006, 2009

LEGENDA:

Ime ulice

NOVO IME ULICE

- Pot Roberta Blinca
- Kolesarska pot
- Pionirske železnice

Zamenjava hišnih tablic:

Pot Roberta Blinca

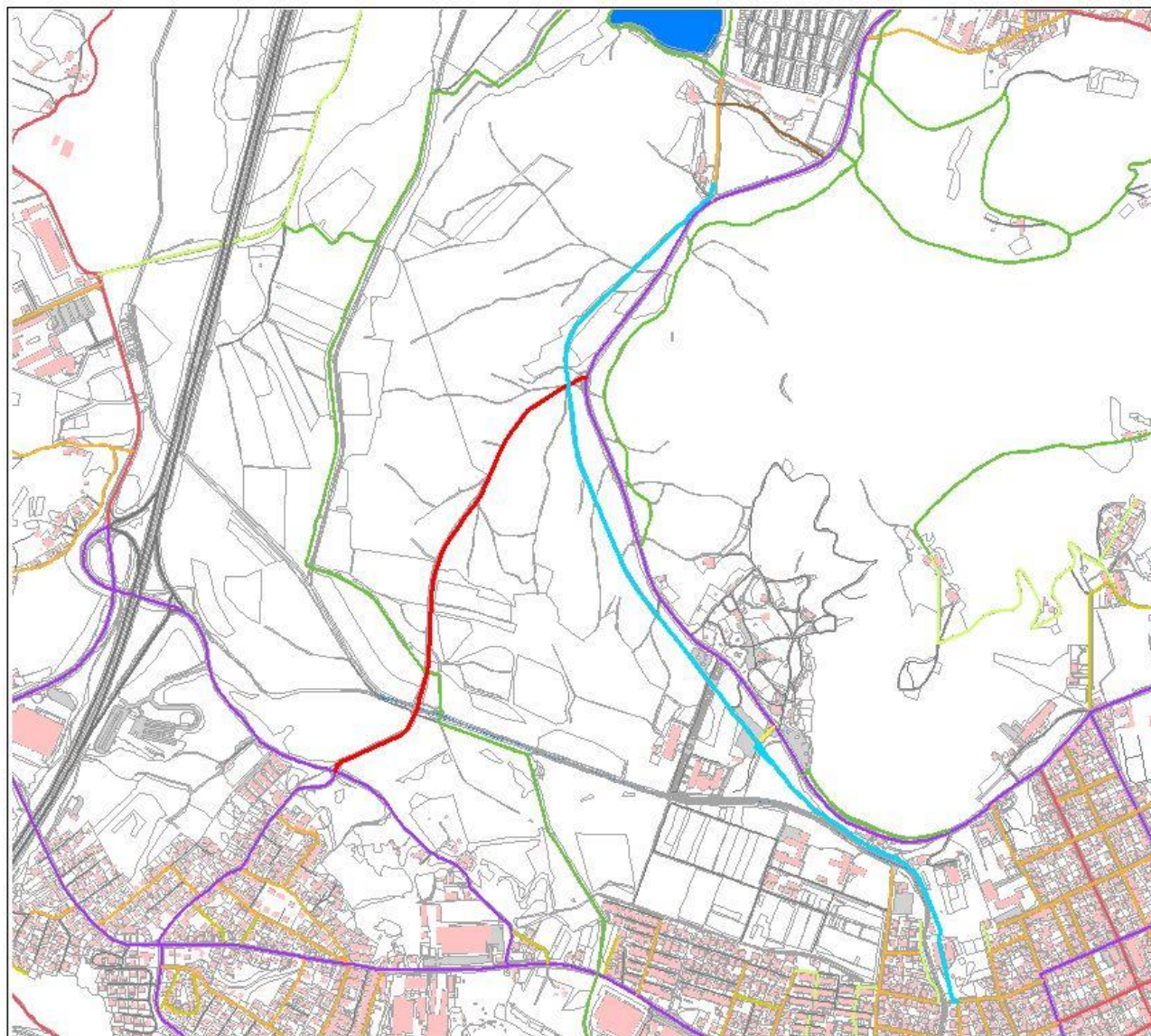
Kolesarska pot
Pionirske železnice

KOMISIJA ZA POIMENOVANJE
NASELIJ IN ULIC

maj 2014

mb

Vir: RPE, HŠ, GURS, april 2011
DOF, DTN, MOL, januar 2006, 2009

LEGENDA:

Ime ulice

NOVO IME ULICE

- Pot Roberta Blinca
- Kolesarska pot
- Pionirske železnice

Zamenjava hišnih tablic:

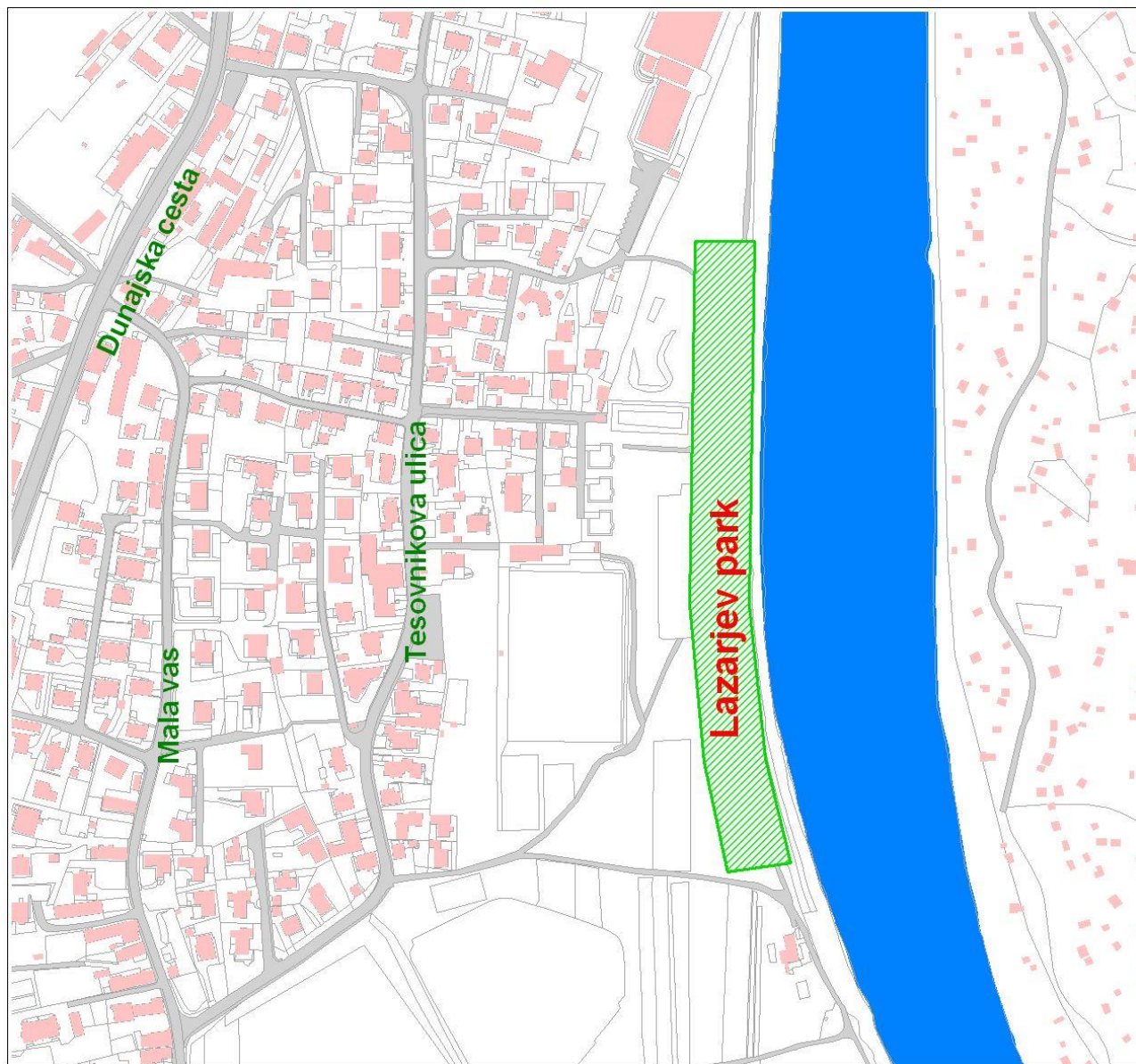
Pot Roberta Blinca
Kolesarska pot
Pionirske železnice

KOMISIJA ZA POIMENOVANJE
NASELIJ IN ULIC

maj 2014

mb

Vir: RPE, HŠ, GURS, april 2011
DOF, DTN, MOL, januar 2006, 2009

LEGENDA:

Ime ulice

NOVO IME PARKA

 Lazarjev park

Zamenjava hišnih tablic:

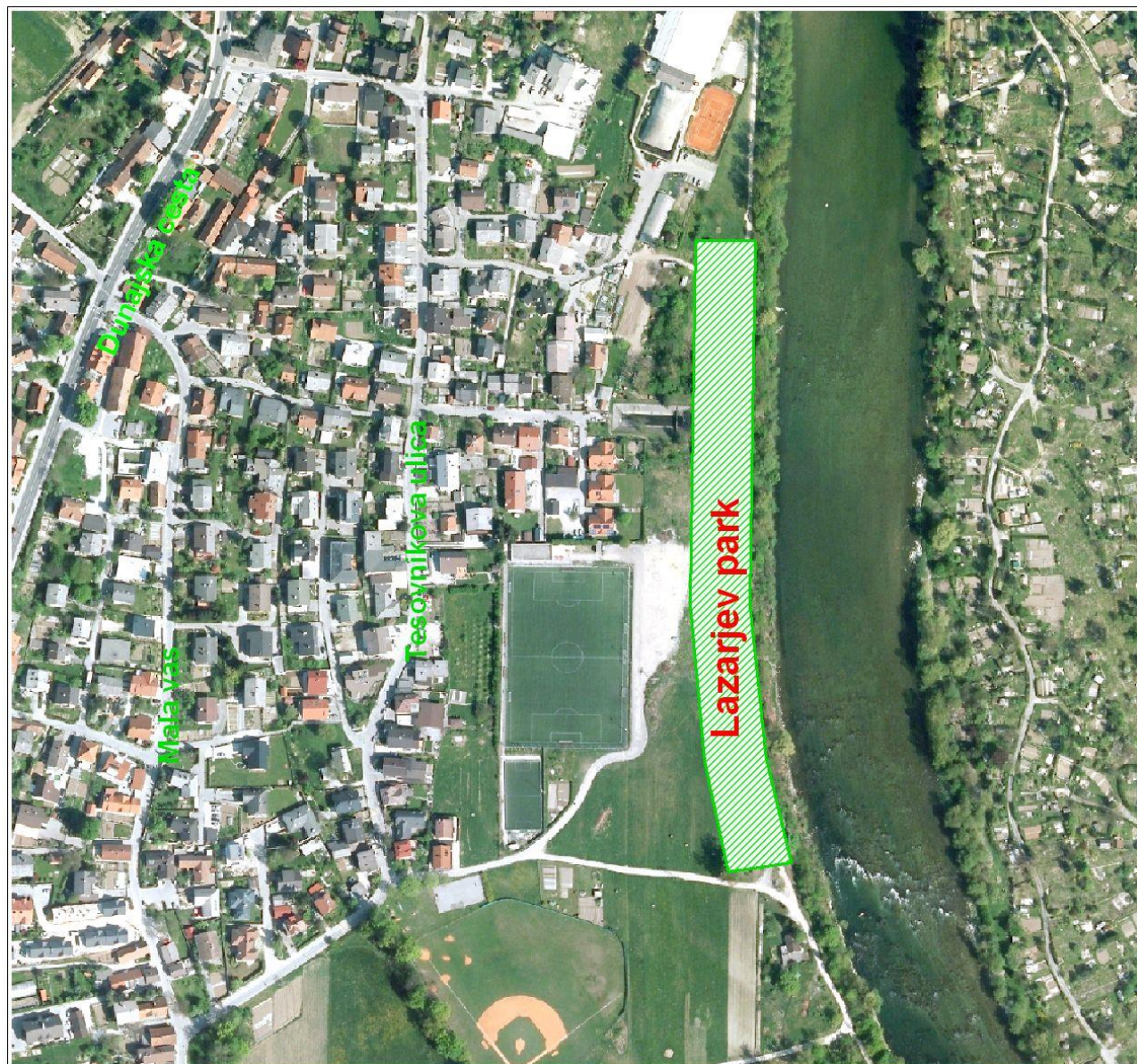
Lazarjev park

KOMISIJA ZA POIMENOVANJE
NASELIJ IN ULIC

maj 2014

mb

Vir: RPE, HŠ, GURS, april 2011
DOF, DTN, MOL, januar 2006, 2009

LEGENDA:

Ime ulice

NOVO IME PARKA

Lazarjev park

Zamenjava hišnih tablic:

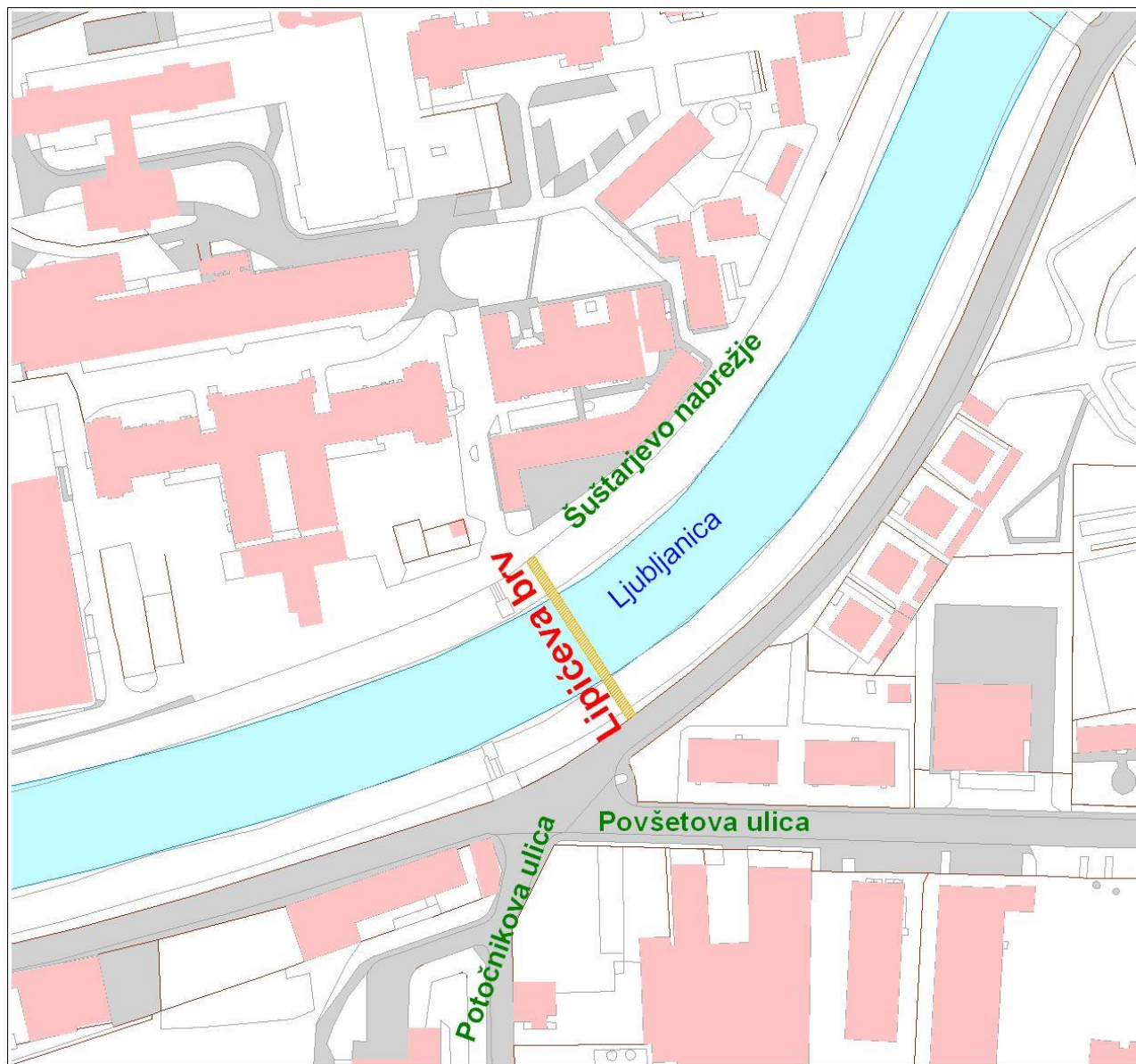
Lazarjev park

KOMISIJA ZA POIMENOVANJE
NASELIJ IN ULIC

maj 2014

mb

Vir: RPE, HŠ, GURS, april 2011
DOF, DTN, MOL, januar 2006, 2009

LEGENDA:

Ime ulice

NOVO IME BRVI

Lipičeva brv

Lipičeva brv

(ni element RPE)

KOMISIJA ZA POIMENOVANJE
NASELIJ IN ULIC

maj 2014

mb

Vir: RPE, HŠ, GURS, april 2011
DOF, DTN, MOL, januar 2006, 2009

LEGENDA:

Ime ulice

NOVO IME BRVI

Lipičeva brv

Lipičeva brv

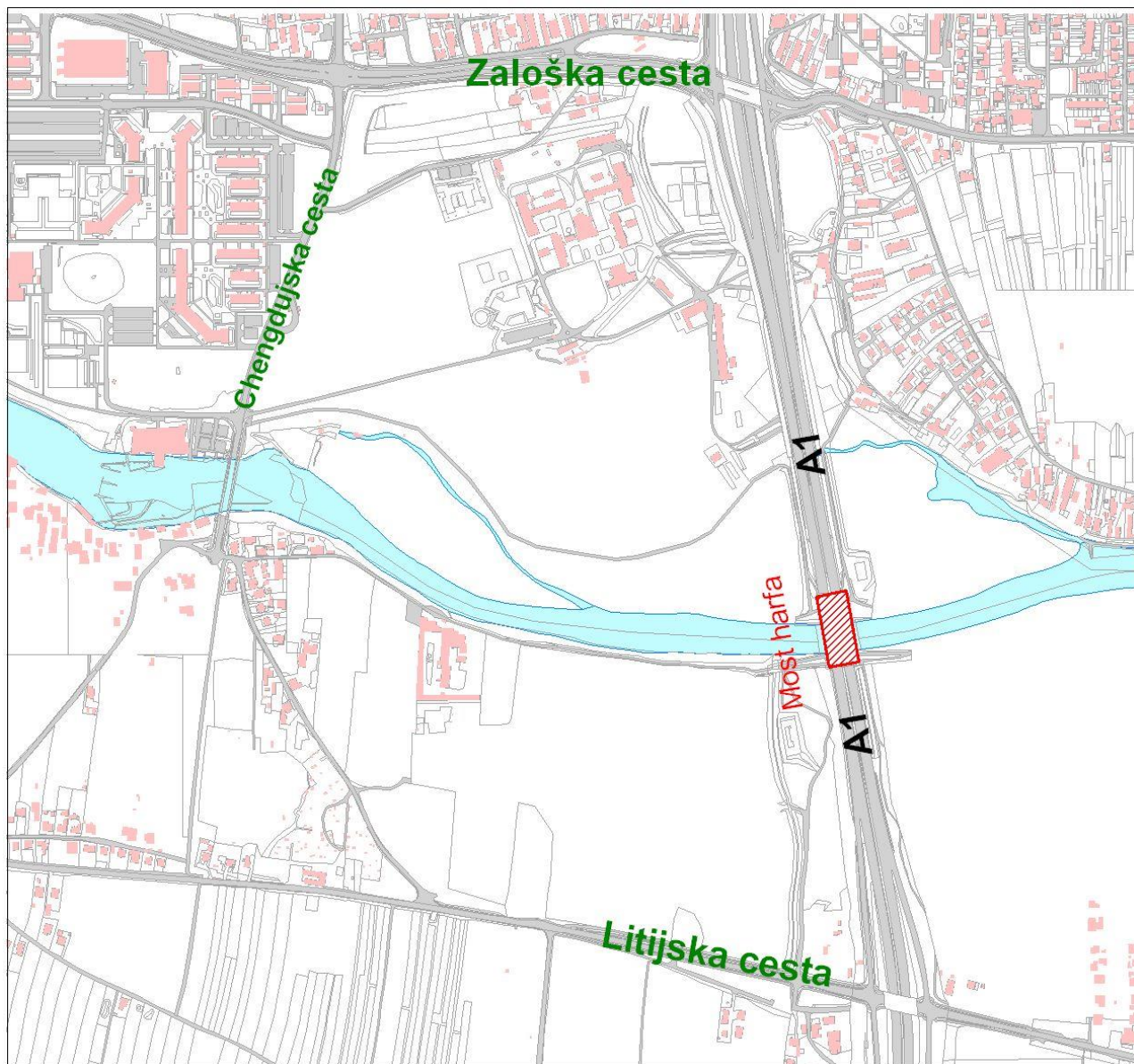
(ni element RPE)

KOMISIJA ZA POIMENOVANJE
NASELIJ IN ULIC

maj 2014

mb

Vir: RPE, HŠ, GURS, april 2011
DOF, DTN, MOL, januar 2006, 2009

LEGENDA:

Ime ulice

A1 avtocesta

NOVO IME MOSTA

 Most harfa

Most harfa

(ni element RPE)

KOMISIJA ZA POIMENOVANJE
NASELIJ IN ULIC

maj 2014

mb

Vir: RPE, HŠ, GURS, april 2011
DOF, DTN, MOL, januar 2006, 2009

LEGENDA:

Ime ulice

A1 avtocesta

NOVO IME MOSTA

 Most harfa

Most harfa

(ni element RPE)

KOMISIJA ZA POIMENOVANJE
NASELIJ IN ULIC

maj 2014

mb

Vir: RPE, HŠ, GURS, april 2011
DOF, DTN, MOL, januar 2006, 2009

Lipič za zdravo Ljubljano

 DOC. DR. ZVONKA ZUPANIČ SLAVEC

Dejanja opredeljujejo ljudi; le-ta pa so običajno pri zdravnikih intimno vtakana v spomin njihovih bolnikov in sodobnikov ter sčasoma potonejo v pozabo. Če pa zdravnik svoja spo-

znanja zapiše in objavi, živijo naprej. Slovaški zdravnik Fran Viljem Lipič (1799-1845) je l. 1834 Ljubljano in Kranjsko obogatil z izjemno knjigo, plodom svojega 11-letnega dela na Kranjskem. Njegova Topografija c.-kr. deželnega glavnega mesta Ljubljane z vidika naravoslovja in zdravilstva, medicinskega reda in biostatike na 400 straneh opisuje deželo in njene ljudi, življenjske, prehranske in bivalne navade, stanove in upravo, moralo, takratne bolezni in njihovo zdravljenje, zdravstveno izobraževanje in zdravstveno upravo ter biostatistične podatke o rodno-
sti, smrtnosti in zakonskih zvezah. Knjiga je najkakovostnejše in najpreglednejše tovrstno delo za poznavanje Ljubljane v 19. stoletju. V času, ko si je bela Ljubljana pridobila naziv zdravega mesta, bomo dobili prevod te imenitne v stari nemščini in gotici pisane monografije, ki so jo doslej poznali le strokovnjaki z različnih področij.

V Pešti in na Dunaju šolani medikus je od 1823 do 1834 svoje hipokratično prepričanje, da se bolnika zdravi predvsem ob bolniški postelji in se za to uporabljajo naravna zdravila, ker je pač bolezen naravni pojav, takrat prestopil Rubikon človeku odtujene medicine, ki je še prisegala na tisočletni gale nizem s puščanjem krvi, dajanjem bruhal in odvajal. Tudi sicer je bilo njegovo temeljno zdravniško načelo *Primum nil nocere* - bolniku ne smeš škoditi (če mu že pomagati ne

moreš)! Tudi sicer se je z 19. stoletjem in razvojem temeljnih naravoslovnih ved era medicine kot filozofije sklenila in postopoma so se kopičila spoznanja, ki so ustvarila znanstveno podprto medicino s fiziologijo, patologijo, klinično medicino in terapijo. Zdravniškim očem skrite notranje bolezni so z uvažanjem novih preiskovalnih metod pretrkavanja in osluškovanja (perkusijske in avskultacije) za časa Lipiča postajale vse lažje razumljive, začeli pa so uporabljati tudi nekatera učinkovita zdravila, kot so kinin, digitalis, salicilno kislino, kloralhidrat in druge.

Javno zdravstvo je Lipič pojmoval celostno. Prizadeval si je za osebno in javno higieno, preprečevanje epidemičnih bolezni ljudi (kolere, tifusa, griže, stekline) in živali, za deratizacijo, za sanitarni nadzor veterinarskega in mesarskega dela ... Preprečevanje na-

Dr. Fran Viljem Lipič

lezljivih bolezni je poleg populariziranja cepjenja proti kozam razširil na nove preventivne ukrepe proti smrtonosni škrlatinki, kar je objavil 1829 v poljudnih prispevkih v lokalnem časopisu Illyrisches Blatt. Opravil je tudi analizo ljubljanske pitne vode in jo 1831 predstavil v istem glasilu. Lipič je uvažal tudi nove terapevtske metode, med njimi parne kopeli. Bil je naklonjen ljubljanskemu zdravstvenemu šolstvu in ga je javno podpiral.

V desetletju ljubljanskega službovanja je Lipič dodobra spoznal navade Kranjcev. Ko mu je bilo 1832 zaupano še delo provizoričnega okrajnega fizika za Ljubljano z okolico, kar je pomenilo »medicinsko policijo«, se je moral Lipič spoprijeti predvsem z mažaštvom in alkoholizmom. Ker je vedel, da

se med neuko javnostjo težko preprečuje mišične oblike zdravljenja in ker je imel hude spore s homeopati, je ustvarjalno energijo raje posvetil ozaveščanju prebivalstva o škodljivosti prekomernega pitja. V Lipičevem času je imela nekaj tisočglava deželna prestolnica kakih 400 kroničnih alkoholikov, nad 150 gostiln, šest pivovarn in precej žganjekuh. Lipič se je zavzemal za povišanje davkov na žgane pijače, hkrati je predlagal, da bi tretjino vinogradov na Kranjskem spremenili v njive, žganja pa ne bi smeli kuhati iz žitaric. Predlagal je tudi ustanovitev protialkoholnega društva. Najvažnejša strokovna zapuščina na tem področju je delo iz l. 1834 *Dipsobiostatica* (dipsomania - strastno opijanje), prva študija o alkoholizmu na svetu. To nam daje slutiti, kako pereč je bil problem alkoholizma na Kranjskem že takrat in kako zrelo se ga je lotil 35-letni mestni fizik!

Leta 1833 je bilo Lipiču zaupano še delo pomočnika bolnišničnega ravnatelja v Ljubljani. V istem letu je objavil poročilo o njegovem delovanju, stanju, obolevnosti in umrljivosti. Zgovoren je podatek o 15-odstotni smrtnosti zaradi jetike ter zapis o zelo nehi-gienskem stanju v porodni sobi.

Ker so bili Kranjci Lipiču vse prej kot naklonjeni, je 1834 z veseljem sprejel mesto profesorja na slavni padovanski medicinski fakulteti. Vodil je klinične vaje za praktične zdravnike, populariziral fizikalno diagnostiko s preprostim stetoskopom in objavljaval znanstvena dela. Leta 1841 je sledilo povabilo na še slavnjejšo dunajsko fakulteto. Postal je predstojnik interne klinike in predaval interno medicino, specialno patologijo ter terapijo notranjih bolezni. A časa mu je preostalo le malo, saj je l. 1845 v 46. letu starosti nenadoma umrl. V monarhični prestolnici je pripravil pogoje za strm vzpon klinične medicine, ki ga je nadaljeval njegov naslednik Joseph Škoda.

Naj sklenem ta zapis z Lipičevimi besedami iz predgovora Topografije: »Vsak razmišljajoč, moder in dobrohoten človek mora spoznavati razmere svojega časa in okolja ter to znanje uporabljati v svoje dobro in v dobro svojih bližnjih.« Lipič je to za kranjskega človeka nedvomno storil na neprekosljiv način. ♦